

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1924 augusztus 20.

227. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Törvény és meggyőződés

(+) A belügyminiszterium egy vezető tisztviselője a Magyar Párt ügyével kapcsolatban érdekes és tanulságos nyilatkozatot tett a Bácsmegyei Napló munkatársa előtt. Az illető főhivatalnok, aki a Magyar Párt megbízottja által a feloszlató rendelet felfüggesztése iránt benyújtott kérvény referense, kijelentette, hogy magánvéleménye szerint a nemzeti, vallási vagy faji alapon álló szervezeteknek nincs jogosultságuk. Hozzátette azonban, hogy a Magyar Párt betiltásának felülbírálása kizárólag jogi kérdés, melynek eldöntésénél csakis az alkotmány és a törvények rendelkezései lehetnek irányadók.

Ebben a nyilatkozatban nem a magánvélemény és a törvény értékének szigorúan elhatároló megkülönböztetése a figyelemreméltó, hanem az, hogy erre az egyébként magától értődő disztinkcióna egyáltalán szükség van. A törvények létrejöttében, a jogrendszer kialakulásában kétségtelenül része van a magánvéleménynek, az egyének politikai és tudományos meggyőződésének, de ez alkotmányos országban csak akkor válhatik a nép magatartását szabályozó paranccsá, ha a népképviselőlet magáévá teszi és az alkotmányos tényezők szankcionálják. Egyének vagy pártok meggyőződése lehet törvények keletkezésének kiindulópontja, lehet törvények módosításának vagy kicserélésének alapvető motívuma, de senkinek sem adhat jogot arra, hogy törvényeket megszegjen.

Nincs törvény, amelyik ne a törvényhozó testületben megnyilatkozó ellentétes nézeteknek volna az eredője. Szabad-e ebből azt a következtetést levonni, hogy a törvény hatálya nem terjed ki azokra, akik meggyőződésüket követve, megszavazását ellenezték? Elképzelhető-e jogrend és állami konszolidáció a hozott törvények abszolút uralma nélkül, amely alól egyetlen polgárt sem mentesíthet a külömben minden tiszteletet megérdemlő egyéni meggyőződés?

Emlékeztetek még azok a szenvedélyes parlamenti harcok, amelyek vajadásai között az alkotmány 1921-ben megszületett. Az új állam közjogi fundamentumának szilárdsága független attól a körülménytől, hogy az egyes pártok az akkori kormány alkotmányjavaslatával szemben milyen álláspontot foglaltak el és hogy annak idején a javaslat sorsa az utolsó pillanatig kétes volt. Magánvélemény, világnézeti meggyőződés vagy pártpolitikai program senkinek, aki az állam kötelekébe tartozik, nem biztosíthat

salvus conductust arra, hogy a törvényhozás akaratából életbe léptetett alkotmány rendelkezéseivel szembehelyezkedhessék és legfeljebb csak az alkotmány revíziójára irányuló parlamentáris törekvést igazolhatja.

Az alkotmány 14-ik szakasza félremagyarázást nem tűrő szabotossággal kimondja, hogy a nemzeti kisebbségek a gyülekezési és egyesülési jogot háborítatlanul élvezhetik. Ha ezzel a kodifikált joggal szemben felmerül az a magánjellegű vélemény, hogy a nemzetiségeknek nem kellene szervezkedésükben nemzetiségi jellegüket kidomborítani, akkor az érdekelt kisebbségek az elmúlt években szerzett súlyos tapasztalatokra és megdönthetetlenül bizonyító erejű történelmi példákra hivatkozhatnak, amelyek ezt a felfogást könnyű szerrel megcáfolják. De a Magyar Párt esetében ez a magánvélemény hatalmi cselekedetté fajult és ezzel nemcsak a tárgyilagosságot veszítette el célját, hanem sebet kapott az alkotmány is, épen azok részéről, akik dogmát alkottak annak érinthetetlenségéből.

Veszedelemes precedens, hogy egyének, pártok, koalíciók saját külön meggyőződése fölülkerekedhetik az alkotmány utasításain. Emberek és csoportok jóhiszemű, tisztaszándéku meggyőződése is végső elemzésben nem közérdeket szolgáló tényezőkre bontható fel. A törvényeknek éppen az a hivatásuk, hogy a legkülönbözőbb meggyőzések *bellum omnium contra omnes*-ét egyenes és mindenkire kötelező jogrendszerrel szereljék le.

Az egyéni vélemény és a törvényes szükségesség közt disztinkváló belügyminisztériumi főhivatalnok nyilatkozata, különösen a kormányzópártokhoz tartozó politikusok kategórikus kijelentései után, biztos reményt nyújt arra, hogy az alkotmány 14. szakasza fog diadalmaskodni a minisztertanácsnak a Magyar Pártra vonatkozó határozatában. A Magyar Pártot feloszlató rendelet felfüggesztése nemcsak a magyar kisebbség sérelmének lesz orvoslása, hanem az alkotmányon ejtett csorbát is ki fogja köszörülni, ami az egész ország érdeke.

örkondont és a közeli Színház-terre vonult, ahol azonban szétoszlott. Féltilenkettkor teljesen helyreállt a nyugalom Beograd uccáin.

A keddi minisztertanács

A kormány tagjai kedden délelőtt minisztertanácsot tartottak, amely resszort-kérdésekkel foglalkozott, főként *Sumenkovic* kereskedelmi miniszter, *Pesics* építésügyi miniszter és *Veszényák* agrárminiszter tettek hosszabb előterjesztéseket. *Petrovics* Nasztáz belügyminiszter bejelentette a minisztertanácsnak, hogy *Cemovic* Márkó belügyi államtitkár kedden reggel a királyhoz utazott Topolára, hogy *atáírassa a főispáni kinevezéseket*. Minthogy a Magyar Párt ügyét *Cemovic* államtitkár referálja, a minisztertanács kedden sem foglalkozhatott a Magyar Párt működésének újbóli engedélyezésével.

A Német Párt munkája

A németpárti politikusok napról-napra megbeszéléseket folytatnak a kormány tagjaival, akik előtt ismertetik a német kisebbség panaszait és kívánságait. A párt elnöke, *Krafft* István dr. kedden *Korosec* közoktatásügyi miniszterrel tárgyal, míg dr. *Moser* elnök *Pesics* építésügyi miniszterrel értekezett a németeket érdeklő kérdésekről. *Neuner* Ferenc dr. bánáti német képviselő a külügyminisztériumban folytatott tárgyalásokat. *Neuner* az ellen tiltakozott, hogy a kormány elidegenítési tilalommal terhelte meg azoknak a román állampolgároknak jugoszláviai birtokait, akik a legutóbbi határkiigazítás alkalmával román impérium alá kerültek. Ezek az új román állampolgárok — legnagyobb részben németek — jugoszláviai birtokaikat vagy egyáltalán nem, vagy csak nagy nehézségek mellett tudják megművelni és így szeretnék azokat eladni, amit azonban az elidegenítési tilalom miatt nem tehetnek meg.

A külügyminisztériumban *Neuner* képviselő azt a fölvilágosítást kapta, hogy a rendelkezés nem a román-jugoszláv kettős birtokosok ellen irányul, hanem csupán *repressália* Románia ellen. A románok ugyanis a határkiigazítás alkalmával hozzájuk csatolt területen egyszerűen elkobozták az ötven holdon felüli birtokokat. A jugoszláv kormány több ízben megkísérelte a román kormányt rábírní ezeknek a sérelmes intézkedéseknek megváltoztatására, de mindezek eredmény nélkül. A külügyminiszterium ilyen irányban most újabb tárgyalásokat folytat és ha ezek sikerrel járnak, akkor meg fog történni a retorzióként kibocsátott elidegenítési tilalom föloldása is.

Pasics a Radics-párt feloszlátását követeli

A radikálisok beográdi nagygyűlése

Beogradból jelentik: A radikális-párt kedden *Pasics* Nikola részvételével népgyűlést tartott a fővárosban. A beográdi népgyűlés, amely a radikális-párt tervbevetett propaganda-gyűléseinek sorát megnyitotta, nem volt olyan látogatott, mint a radikális-párti politikusok remélték — körülbelül kétezer főnyi hallgatóság volt jelen — és nem elégítette ki a várakozást *Pasics* beszéde sem, amely egyszerű ismétlése volt az ősz államférfi régebbi megnyilatkozásainak. A nyolcvankét esztendő *Pasics* olyan halkán, fátyolozottan, elhaló hangon beszélt, hogy csak a közvetlen közelében álló hívei érthették meg szavát; főként *Radics* Istvánt támadta felszólalásában, akit kommunistának bélyegzett.

A gyűlést féltízkor nyitották meg — az eredeti tervtől eltérően zárt helyiségben: a Páris szállóban. Az első szónok *Pasics* Nikola, a radikális-párt elnöke volt. *Pasics* beszéde elején az SHS. királyság megalakulásának történetét ismertette. Hivatkozott azokra a nagy áldozatokra, amelyeket a szerb nép hozott szláv testvérei felszabadításáért. A háború befejezése után — mondotta *Pasics* — a szerbek testvérként ölelték magukhoz a testvér-szlávokat, a horvátokat is, akik ugyanolyan jogokat kaptak, mint a szerbek. Az események azonban azt mu-

tatják, hogy *nem kellett volna a jogokat egyformán kiosztani*. A Radics-pártot — *Pasics* szerint — az államvédelmi törvény alapján fel kellene oszlatni, mert a kommunistákhoz csatlakozott. Beszédét azzal fejezte be *Pasics*, hogy a radikális-párt mindenkor szilárdan kitart a vidováni alkotmány mellett.

Beszéde után lelkes ovációkban részesítették a volt miniszterelnököt. Utána *Mariánovic* beográdi polgármester, majd *Makszimovic* Bózsó beográdi radikális képviselő szólaltak fel.

Makszimovic képviselő beszédében szintén a horvát kérdéssel foglalkozott.

— Ez a kormány — mondotta *Makszimovic* — oly egyenjogúságot akar teremteni, amelyet *Radics* diktál. A radikálisok ezzel szemben mindenkor az igazi egyenjogúság megvalósításáért küzdöttek.

A népgyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amelyben elítéli a kormányt *Radics*sal való barátsága miatt. A gyűlés az ülamegység és *Pasics* éltetése közben oszlott szét. Az uccára özönlött tömeg tüntetést akart rendezni, azonban a tüntetőket erős rendőrkordon vette körül és megakadályozta a demonstrációt. Mindössze kisebb incidensek voltak. A tömeg egy része a *Kolarcseva*-utca elején áttörte a rend-

Cirill bolgár herceg

pört indit a Koburg-hitbizomány ellen
A csehszlovák hitbizományi törvény alapján a hirtok felét követeli

Prágából jelentik: A parlament néhány nappal ezelőtt szavazta meg a hitbizományok megszüntetéséről szóló törvényt, amely máris igen sok pörre és bonyodalomra ad alkalmat. Így többek közt a törvény okot szolgáltat arra, hogy Ferdinánd volt bolgár király ifjabbik fia, Cirill bolgár herceg pört indítson a nagykiterjedésű s óriási értéket jelentő földbirtok megszerzése céljából.

A pör tárgya a Koburg-család hitbizománya. 1921 júliusában halt meg Koburg Fülöp herceg és utána óriási hitbizomány maradt. A hitbizomány birtokainak egy része Alsó-Ausztriában van, a nagyobbik rész Csehszlovákiában. Fülöp koburgi hercegnek, amikor meghalt, egy fiugyermek sem volt és a hitbizomány alapítólevele értelmében a hitbizomány mindenkor urának joga volt megszabni, kit kíván a hitbizomány örökösévé tenni. Fülöp koburgi herceg hitbizományára öccse, Ferdinánd bolgár király, illetőleg annak gyermekei vártak. Óriási szenzáció volt, amikor a herceg végrendeletéből az derült ki, hogy a hitbizomány nem rájuk szállt, hanem Fülöp herceg bátyjának unokáját, Fülöp József herceget jelölte ki a hitbizomány urává. Cirill bolgár herceg csak a szabadkézből való birtoknak egy negyedét, Dorottya Schleswig-Holsteini hercegnő pedig, II. Vilmos német császár sógornője, aki Koburg Fülöp leánya, csak a köteles részt kapta.

A hitbizományok eltörlését kimondó csehszlovák törvénynek van egy pótléka, amely szerint, ha valamely hitbizomány ura jogosult a maga utódját kijelölni, az esetben a jelen törvény alapján, a hitbizomány szabad vagyonnak tekintendő, amely-

ben tehát a család valamennyi tagja egyformán részesítendő. Egész Csehszlovákiában a Koburg hitbizománya az egyetlen számbavehető hitbizomány, amelyre ez a pótlék ráillik. Prágában nyíltan mondják is, hogy ezt a pótléket egyenesen a Koburg-hitbizományra való tekintettel vették föl a törvénybe. A prágai parlamentben benyújtott törvényjavaslat ezt a rendelkezést nem is tartalmazta még, csak amikor a parlament a törvényjavaslatot tárgyalta,

terjesztette be az utolsó pillanatban egy Lukavsky nevű képviselő ezt a módosítást, amelyet a tájékozatlan parlament szó nélkül meg is szavazott a többi szakaszokkal együtt. Ugy mondják, hogy ez a meglepetészerű megejelése a törvényjavaslatnak a bolgár ex-király egyik machindciója, akinek sikerült Prágában bizonyos köröket rávenni arra, hogy segítsenek a hitbizomány egy részét megmenteni a Koburg-család részére.

Nincs elég tanító — nincs elég tankönyv

Az új tanév problémái

A közoktatásügyi miniszter megígérte az iskolásérelmek orvoslása végett hozzáfutó küldöttségeknek, hogy a panaszokat megvizsgálja és intézkedik a tanügy anomáliáinak kiküszöbölésére. Az új kormány sokkal rövidebb idő óta működik, semmint hogy gyökeres intézkedéseket tehetett volna a szükséges átszervezési munkálatok terén. Azonban a tanév már két hét múlva megnyílik és a szülők aggódva várják, hogy végre történiék valami gyermekeik tanulmányi haladása érdekében.

Korosec miniszter csodálkozva hallotta, hogy van egy ugynevezett névvegyelemzés, amelynek segítségével a gyermekeket eltiltják az iskolában anyanyelve használatától. Ezekre megy azoknak a tanulóknak a száma, akiket nevük végződése miatt szlávoknak minősítettek, holott csak magyarul beszélnek.

Azt a nehéz helyzetet, amelybe ezuttal a gyermekek kerültek, súlyosbították azzal, hogy a vajdasági iskolákból a nemzetiségi tantervök legnagyobb részét eltávolították és helyüket csak szerbül tudó pedagógusokkal töltötték be.

A névvegyelemzésnek volt gondosan előkészített eredménye, hogy a szombori és noviszadi gimnázium-

ban a párhuzamos magyar osztályokat beszüntették és azok a magyar diákok, akiknek szülei nem bírják el a más városban való tanítatás költségeit, szerb osztályokba kényszerültek. A közoktatásügyi miniszter a két gimnázium ügyének felülbírlását helyezte kilátásba, de mindeztideig semmi olyan lépés nem történt, ami reményt nyújtana arra, hogy a közeledő új tanévben bekövetkezik ennek az igazságtalanságnak reparációja.

Nemcsak a középiskolák működésének sikerét veszélyezteti ez a rendszer, hanem az elemi oktatást is nagy tömegek számára illuzóriussá teszi. Magyar falvakba magyarul nem tudó tanítókat helyeztek és a gyerekek úgy indultak neki a tanuláshoz, hogy egy szót sem értenek a tanító beszédéből. Megdöbbenő csak gondolni is rá, milyen pusztítást visz végbe az iskolákban az a körülmény, hogy olyan tanító tanít magyar gyerekeket írni és olvasni, aki egy szót sem tud magyarul. A mellett egyre érezhetőbbé válik a tanítóhiány. Tömegestől bocsátottak el magyar tanítókat, anélkül, hogy pótlásukról gondoskodtak volna. Fokozza a nehézségeket az is, hogy magyar tankönyv az elemi iskolák részére egyáltalán nincsen,

tehát ott is, ahol véletlenül magyarul tudó tanerő foglalkozik a magyar gyerekekkel, a kellő eredmény elérése szintén kétes.

A közoktatásügyi minisztériumnak gondoskodnia kell arról, hogy addig is, míg a Pribicevics-féle tanügyi politikát teljesen át nem formálja, a legégetőbb bajok legalább átmenetileg orvosoltassanak a jövő tanévben.

A betörőbanda bünei

Összeállítják Gibicz bandájának bűnlajstromát

A becskereki rendőrség kedden értesítette a szubotical rendőrség bűnügyi osztályát a Gibicz-banda letartóztatásáról. A veszedelmes zsebmetező és betörő-társaság tagjait azonban előbb a Becskereken elkövetett bűneiért vonják felelősségre és csak azután adják át őket a szubotical rendőrségnek, amely Gibicz Jánost és Kozla Ferencet már hetek óta körözi.

Kozla ellen, akinek bűnössége mellett egészen az utóbbi időkig nem merültek fel konkrét adatok, néhány héttel ezelőtt érkezett feljelentés a szubotical rendőrséghez. A feljelentő, Aradszki István szubotical marhakereskedő azzal vádolta Kozlát, hogy a Narod-kávéházban ellopta tizezer dinárt tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség megindította a nyomozást, azonban Kozla — mielőtt letartóztathatták volna — megszökött Szuboticáról. A rendőrség most annak a megállapítására is kiterjeszti a nyomozást, hogy az utóbbi időkben Szuboticán elkövetett betörések tettesei, akik után eredménytelenül nyomozott a rendőrség, nem a Gibicz-banda tagjaiból kerültek-e ki. Ennek megállapítása érdekében Gibicz Jánost, Kozla Ferencet, Dramasig Milánt és Kirnberg Jakabot valószínűleg Szuboticára szállítják.

Bohém történetek

1. Bródy Sándor orosz trapperei

Bródy Sándor, az ősbóhémi nagy magyar író, mialatt a maga rendetlen életmódját élte, főként tekintett az gazdagságon, rangon és tökéletesen megelégedett az állapotok olyan fordulatával, hogy minden napra meglegyen a vacsorája, azonkívül egynéhány fekete-kávéja.

Néha megkörnyékezték nagyobb pénz s akkor mindenkinek jutott aprópénz, csak az ő vagyonkaja uszott el reggelre. Ezen se busul mindenki, amint-hogy oktalanság hívságos földi dolgokon busulni.

Egyszer aztán megismerte és nagyon megszerette őt a nábob.

— Tudod — mondta neki —, gyermekkorom óta van egy vágyam, hogy bohém legyek s képtelen vagyok rá. Hogy csinálod?

— Az Isten tudja. Sehogy.
— Valami titka csak van. Megtettem már azt is, hogy pénz nélkül kóboroltam drága helyeken s balul ütött ki, mert mindenki hitelezett. Felismertek. A kamatok többre jöttek. Hogy csinálod te? Árukl el.

Elkezdte magyarázni, tökéletlenségek jöttek ki. Mert a bohém nem tudott úgy beszélni, ahogy írt. A papír, meg a toll keltette föl fáradtság idején is a szárnyait, aztán már repült.

Végül is azt mondta haragosan:
— Nem lehet ezt tanítani, együtt jön a természettel. Talán ha szegénynek születés, te is tudod. Így sok a pénzed hozzá.

A nábob tündökölt egy sort, sőt tündökölt rajta napokon át, hogy elkölti mindenét, bolondos alapítványokat tesz s átalakul bohémné. De később meggondolta a dolgot s rájött, hogy úgy van jól

minden, ahogy van, azonkívül a jelenlegi állapot biztos és nyugalmas.

Ugyanazért maga mellé vette kedvelt bohémjét, egy kicsit körülnéztek a nagyvilágban, végül is megtelepedtek a honi pusztán, alkonyat idején, vagy vérbéli menyecske láttán hogy egyszerre kiáltanak fel:

— Micsoda szép vidék! Milyen levegő!
Időbe tellett, hogy a külföldön szerzett csömört meggyógyítsa a sikság, később azonban ez is vesztett értékéből és Sándor bácsi kijelentette:

— Most pedig hazamegyek, mert irnom is kell valamit.

— Egy hónap múlva ott vagyok nálad, csak a takarást várom be. Vigyél magaddal addig is valami emléket.

— Mit?

— Amit akarsz. Tetszik ez a két ló?
Pompás orosz trapperek voltak, Sándor bácsinak örömeiben elállt a szíve verése.

— Nem sajnálod őket?

— Ha neked adhatom, akkor nem.

Ez akkoriban történt — régen —, mikor konstatáltatt, hogy Bródy Sándor újra megszólalt és szinte önmagát mulja felül termékenységben. A lírája tisztább, már az epika felé halad s egy nagyobb munkájáról hónapokig beszéltek, habár nyolc nap alatt írta meg.

— Megérezni rajta a mezők vadvirágának illatát. Rátalált magára, — vélte az irodalomért havi részletekben lelken-dező közönség.

Sándor bácsi pedig dolgozott tovább, egyre nagyobb buzgalommal, szinte verejtékezve, mert hát a lovak két nap alatt megették egy novellát, a színigazgatók pedig azért adtak előlegeket, hogy az istállót, meg a kocsist ki lehessen fizetni. Kocsija nem volt, de talán eszébe se jutott, hogy a lóhoz ilyesmi is dukál.

Teljes volt a gyönyörűsége, naponta két órát is elgyönyörködött a két trapperben

és rájuk keresett. A parvenü már befogta volna őket.

Ha végül el nem adja az állatokat, azok már régen fölették, tönkretették volna, ruhára se futotta volna.

2. Virrasztás a borozóban

A nábob nagyon szerette az irodalmat s az azzal járó cigánynépet, amely furcsa az ő szokásaiban, nem hasonlítható semmiféle más nációhoz.

Igy került össze Krudy Gyulával, aki egy fejjel magasabb mindenkinél s akiről se tudni, mikor írja rengeteg hangulatát.

Akkoriban — ez is régen történt, az ifjuság éveiben — az erdélyi borozóban töltötte idejét, ahol minden rendű ember megfordult, állandóan babléves várta az embereket s ahol egyszer a rendőrkapitányt verte meg Krudy Gyula, máskor a huszárkapitány kezéből csavarta ki az éles kardot. De nem úgy, finnyásan, hanem marokra kapva az élet. (Nem is jó rá gondolni, hogy mit csinált utána a huszárral. Közvetlenül a helyszínen — és néhány nappal később párbajban egyaránt.)

Pedig nem is kötekedett. Ártatlan, gyermeki kedély, aki senkinek se vét, de nem tanácsos felbőszíteni, mert akkor kitör belőle az alvó oroszlán.

Úlnak hát a borozóban Krudy Gyula és a nábob, külön megbízott jegyzi a spriccereket, de csak a statisztika kedvéért, mert nyomban kifizetésre kerül minden. Amugy egyenkint. A pincér különösen örül ennek, hiszen ugyanannyiszor esik borra való is.

Az agyak már ködösek, a nyelvek nehezen forognak, a nábob helyezeti degesz bugyellárisát.

— De sok pénzed van, cimborám, — mondja Krudy Gyula.

— Van, nesze neked is.

Ráérszokol belőle egy nagy bankót, utána egy másikat.

Hallgatás, újabb spriccer, ivás. A bugyelláris megint előkerül s akkor Krudy Gyula, mintha csak most venné észre, azt mondja:

— De sok a pénzed, cimborám!

— Hát van egy kevés, — mondja a nábob, — nesze, legyen neked is.

Megint belemarkol, unszolja vele az író.

Körübelül elmondtak egymásnak már minden elmondhatót. A borozóba új vendégek jönnek, mások távoznak onnan, ezekről nincs véleményük, mert nem néznek senkire. Tőlük váltakozhatnak a népek.

A szolgálattételre beosztott pincér azonban a kellő pillanatban észreveszi, hogy megüresedtek a poharak, rohan a megtöltésükre s ez újabb fizetéssel jár.

Krudy Gyula, aki számos hangulatát megírta többször is, a hóbertos Zathureczkyról épügy, mint a fehérváru, egy-pendeles Gaál kisasszonyokról, most is ugyanabba a tévedésbe esik s elfelejti, hogy már tul van a témán.

— Sok a pénzed, cimborám.

— Nem olyan nagyon sok, hanem azért nesze, legyen a maradék a tiéd.

Már majna van, kellemetlen kezd lenni a borozóban a füstös, megáporodott levegő, körülbelül ok ott az utolsók.

— Gyerünk tovább

— Nem bánom.

(Egészen egyre megy, hogy melyikük mondja az egyiket és a másikat.)

Igy jutnak ei a Teréz-körrutra a gőzfürdőig.

— Hát én most ide bemegyek, — véli Krudy.

— Veled tartok — folytatja a nábob —, de nincs pénzem. Ugyan fizess ki az én legyemet is.

Krudy kiegyenesedik (már amennyire ez lehetséges.)

— Nagyon sajnálom, de ha nincs pénzed, maradj otthon.

Azzal egyedül ment be a fürdőbe.

Bob.

A zarándok rémtette

Térdencsuszva, ájtatoskodás közben gyilkolt!

Susákról jelentik: Nem minden-napi gyilkosság játszódott le a napokban Susákon. Augusztus 15-én a terzattói csodatevő Mária ünnepén ezrével jöttek a zarándok távoli vidékről is Susákra, hogy részt-vegyenek az ünnepi ájtatosságok-ban. A susáki hegven álló kápolná-hoz vezető utat, amelyen 380 lépcső vezet fel, a zarándok százai tér-den csuszva tették meg, mint ahogy az ezen az ünnepen szokásos, hogy ezáltal is kiérdemeljék a teljes bü-nöcsánatot.

A zarándok között volt *Bogovics* Miró bodolai lakos is, akit egy mellette elhaladó, valószínűleg ke-vésbé vallásos érületű, eddig még ismeretlen egyén, megzavart ájta-tosságában. A lépcsőkön térdelő *Bogovics* erre kést rántott és a »*meg-botránkoztatót*« három szurással megölte. A gyilkosság után *Bogovics* folytatta útját, mintha misem történt volna, térdén csuszva és imádkozva, mindaddig, amíg a rend-őrség le nem tartóztatta. A meggyil-kolt ember személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

Milliárdos gázsikat kapnak

a budapesti nagy színházak starjai

Szomoru szezon előtt állnak a direktorok

Két hét múlva kezdődik a budapesti színházi szezon. A két magántrósz — az Unió négy, a Blumenthal-csoport két színházzal — és az állam a maga négy színházával, mindent elkövetnek, hogy a kétségbeesettnek mutató színházi sze-zont megusszák. A kulisszák mögött he-tek óta ádáz küzdelmek folynak egy-egy starért, legyen az színész, író vagy kész szindarab. A nagy csaták után most, a színházyitítás küszöbén, már tisztán látszanak azok az eredmények, amelyeket az egyes igazgatók eddig elértek. Hatalmas számok mutatkoznak ebben a mérlegben. Akárcsak Berlin-ben, mert már Budapesten is a tulhaj-tott starrendszer lépett életbe, ami azt jelenti, hogy a színház egy művésznek többet ad, mint a többi tagjainak együtt-véve. Különösen a Faludi Jenő igazga-tása alatt működő Unió dobja amerikai méreteken a pénzt, hogy magához ra-gadhassa ez évben a hegemoniát.

Ime, a nyári nagy »játék« eredményei tényekben és számokban.

1. Az Unió elcsábította a Nemzeti Színháztól Bajor Gizit. Három évre szerződte le kerek egy milliárd ma-gyar korona (1 millió 100 ezer dinár) évi fizetéssel. Bajor Gizi 200 millió elő-leget kapott.

2. A Vígyszínház visszahódította Mol-nár Ferencet, akinek »Az üvegcsipő« ci-mű új vígjátékát már itt mutatják be. Roboz igazgató fehér lapot tett Molnár elé, tetszésére bízta a feltételeket. Kép-zelhetni, hogy Molnár miket írt erre a fehér lapra.

3. Feltételei között benne volt és a Vígyszínház örömmel teljesítette, hogy Darvas Lili játsza az új Molnár-darab fő női szerepét. Darvas esti 35 dollár fellépti díjat kap.

4. Az Unió nagy harcok és 5000 dollár előleg árán megszerezte Kálmán Imre nagyszerű operettjét, a *Marica grófnő*.

5. Az operetthez nem tudta megsze-rezni se Fedákot, aki, úgy látszik, végleg át akar térni a prózára, se Kosáryt, akit Berlinbe köti a szerződése. Kiss Ferenc-et se sikerült elhódítani a Nemzetitől. Faludi havi 60 millió fixet ígért a nagy férfistárnak, de Kiss Ferenc ezen kívül még egy 120 holdas birtokot is kért.

6. Rátkai Márton esti 30 dollárért ott-hagyta nagy sikerei színhelyét, a Király-Színházat és Blumenthalékhöz szegődött le. Csontos 2000 dollár előleg fejében eibontotta a szerződését a Vígyszínház-

zal és lekötötte magát a Magyar Szín-házhoz.

7. Somlay Artur percentuális részese-désért a Renaissance-színházhoz ment át fő-színésznek és főrendezőnek.

8. Plasinszky Jozefin, az Opera pri-maballerinája, az Uniohoz szerződött operettszobretnek. Nem is tud jól ma-gyarul. Direkt irnak a számára egy da-rabot, amelyben a szubrett egy exotikus hercegnő, aki törve beszéli az európai nyelvet.

9. A Renaissance Színház Amerikából hozatta haza Palásthy Irént, aki ott fér-jénél van H. Bartsch színigazgatónál. Már fel is lép egy Gilbert-operetben mér-

sékelt sikerrel.

10. Amerikából repatriáltatott prima-donnát a Fővárosi Operettszínház, Ke-leti Juliskát, aki még a háboru előtt ment ki az ujjvilágba.

Ezekkel a személyi változásokkal in-dulnak el a színházak. A milliárdos gáz-sik mellett szembeszökő, hogy a hasz-nálható átlagszínészek két-három millió havi gázsikat élveznek. Így is a színház-ak olyan óriási megterheléssel vágnak neki az új szezonnak, hogy félt, hogy igen sok színházvállalkozás tönkre fog menni, mert a közönség a rossz gazda-sági viszonyok mellett nem fogja tudni megfizetni a horribilis beléptidíjakat.

Az új pénzügyminiszter folytatja a deflációs pénzügyi politikát

Mehmed Spaho nyilatkozata programjáról

Beogradból jelentik: Mehmed Spaho pénzügyminiszter nyilatko-zott a sajtó képviselői előtt a kor-mány pénzügyi politikájáról. Nyilatko-zatában hangsúlyozta, hogy a kormány véglegesen konszolidálni akarja az ország belső viszonyait, ami az ország pénzügyi helyzetére is jó hatással lesz. Reméli, hogy a kormány programját sikerül végre-hajtani és ekkor a külföld bizalma az országgal szemben növekedni fog.

A kormány pénzügyi politikáját illetőleg Spaho pénzügyminiszter ki-jelentette, hogy legfontosabb a kül-földi köz- és magánhitel megszer-zése, amihez azonban elsősorban az szükséges, hogy a külföldi hitelezők bizalommal legyenek az állam iránt.

— Az országnak sok kihasználatlan értéke van — mondotta Spaho — aminek kitermeléséhez nincs

elégleges tőke és ezért ha elő akar-juk mozdítani az ország gazdasági fejlődését, nem nélkülözhetjük a kül-földi tőkét. A kormánynak egyik fő-gondja lesz, hogy a dinár árfolya-mát megóvja és fokozatosan igazi értékére emelje. *A kormány tovább-ra is kitart az eddigi deflációs pénzügyi politika mellett.* A politikai vi-szonyok rendezésével a gazdasági helyzet is javulni fog. Az ország ke-reskedelmi mérlege már is kedvezőbb.

Végül a miniszter kijelentette, hogy a közvetett és az egyenes adók reformjával kapcsolatban a kormány — mint azt a deklaráció-jában is kifejtette — a teljes egyen-lőséget, az igazságos elosztást akarja megvalósítani. Az egyenes adók teljes nivellálásához ugyan sok idő kell, de addig is igyekeznek kiküszö-bölni a kirívó aránytalanságokat.

A franciák megkezdték a Rajna-vidék kiűritését

Új választások lesznek Németországban, ha a nemzetgyűlés nem ratifikálja a londoni egyezményt

Berlinből jelentik: A londoni meg-egyezős eredményeképpen *hétfőn reggel megkezdődött Offenburg és Appenweier kiűritése.* A franciák először is a telefonvezetékeket sze-relték le, amelyeket annak idején maguk rendeztek be.

A lakosság Offenburgban és Ap-penweierben higgadtan viselkedett és tüntetésnek vagy az örömműjogás hangos megnyilvánulásának nyoma sem volt. A francia katonai parancs-nok a kivonulás előtt egy tisztet kül-dött Offenburg város tanácsához, hogy *köszönje meg a lakosság szép viselkedését* s jelentse ki, hogy a megszállók semmiben sem láttak hiányt s a parancsnok reméli, hogy a kiűrités minden incidens nélkül fog megtörténni. A katonák kivonu-lása csendben és rendben ment vég-be. Nemcsak a két város szabadult föl, hanem a következő helységek is: *Waltersweier, Wtdtschleg, Ebersweier, Rammersweier, Vierbach, Vessensbach, Ortenberg, El-gerweier, Swansweier, Schutter-weid* egészen az országutig, ahol Dundheim és Altenheim fekszik, de ez a két utóbbi helység megszállva marad.

A német delegáció beszámolója

Berlinből jelentik: Dr. Marx birodalmi kancellár, *Stresemann* külügy-miniszter és *Luther* pénzügyminisz-ter megjelentek *Ébert* birodalmi el-nöknel, hogy részletes jelentést te-gyenek a londoni konferencia ered-ményéről. A déli órákban kezdődött a pártvezérek fogadása, amely késő estig elhúzódott. Szerdára egybe-hívták a külügyi bizottságot, csütör-tökre pedig a birodalmi gyűlést, a mely nyomban hozzátog a Dawes-tervezetben foglalt törvények tár-

gyalásához. A kormány úgy tervezi, hogy a törvények *mindhárom olva-sását sikerül három nap alatt elin-tézni, úgy, hogy a döntő szavazás már szombaton este megtörténhetik.* A kormánykörökben és a kormányt támogató pártok köreiben is biza-kodó a hangulat abban a tekintetben, hogy a birodalmi gyűlésen a tárgya-lás simán fog lefolyni. Nem kétel-kednek abban, hogy a vasutastör-vényhez szükséges kétharmad többség is meglesz. Rámutatnak arra, hogy a pártok, amelyek most pon-tosan vannak értesülve a konferen-cia eseményeiről, egészen más szin-ben látják a helyzetet, mint eddig. Londonban *Macdonald* miniszterel-nök is, mások is aggodalmukat fe-jezték ki a tekintetben, nem lesz-e a birodalmi gyűlésen nehézség a törvények megszavazása tekintetében, s főleg, hogy *be lehet-e majd tartani a konferencia zárójegyzé-könyveinek aláírására kitűzött te-mínust, augusztus 30-ikat.* A német delegáció erre Londonban kénytelen volt kijelenteni, hogy a birodalmi gyűlés hozzájárulása *éppenséggel nem bizonyos, de a kormány ei van tőkélve arra, hogy ez esetben a nép-hez apellál.* A kormánynak ez az el-határozása főnnáll még ma is.

Szerdán a birodalmi kormány ta-nácskozássra hívta meg a német szö-vetségi államok miniszterelnökeit, amelyen *Marx, Luther* és *Strese-mann* beszámoltak a londoni konfe-renciáról.

Zavarok Macdonald levele miatt

Párisból jelentik: Az a levél, me-lyet *Macdonald* augusztus 16-ikán Herriothoz és Theunishez intézett és amelyben az angol miniszterel-nök *ujból kitélezi azt a kívánságát,*

hogy a szövetségesek mielőbb ürít-sék ki a Rajna-területet, kinos ha-tást váltott ki a francia sajtóban. *A kormánylapok sem tudják felhábo-rodásukat leplezni,* bár tartózkodó hangon irnak a levélről. A *Petit Pa-risien* szerint *Macdonald* bizonyára radikális és szocialista elemek be-folyása alatt írta a levelet, akik a konferencia ideje alatt is titkos ta-nácskozásokat tartottak és azon voltak, hogy *Macdonald* franciaelle-nes és németbarát politikát köves-sen.

A párisi ellenzéki lapok az angol miniszterelnök levelét kedvező al-kalomnak találják arra, hogy élesen támadják Herriot-t és *Macdonald*-ot. Az *Echo de Paris* szerint Francia-ország ezután az intrikák egész so-rozatának lesz kitéve, mert *Macdo-nald* parlamenti sikereket remél a kiűrités határidejének megrövidíté-sétől. A *Figaro* »Zsarolás az utolsó órában« című vezércikkében foglal-kozik a levéllel és szemére veti *Macdonald*-nak, hogy ugyanazon a napon írta az ominózus levelet, ami-kor Londonban a megegyezés létre-jött. A lap felveti azt a kérdést, hogy milyen pillanatnyi sikereket remél *Macdonald* a levélről és vá-lószínűnek tartja, hogy az angol mi-niszterelnök a brit pénzügyi körök rokonszenvét akarta ezzel meg-nyerni.

Joung — jóvátételi főbiztos

Londonból jelentik: A jóvátételi bizottság a reparációs fizetések és szállítások főbiztosául *Joung*-ot ne-vezte ki. *Joung* kijelentette, hogy a megbízást három hónapnál hosszabb időre nem vállalja.

Nem szabad

a háboru ellen tüntetni Magyarországon

Betiltották a szocialisták szombat-helyi népgyűlését

Európa csaknem valamennyi or-szágnak nagyobb városában ren-deztek háboruellenes tüntetéseket a világháboru kitörésének tizedik év-fordulója alkalmából. A magyaror-szági szociáldemokrata párt is akart Szombathelyen ilyen tüntető gyűlést rendezni, azonban a szombathelyi rendőrfőkapitányság nem engedélyez-te a gyűlést, a következő érdekes indokolással:

»Miután az engedélyezni kért po-litikai jellegű népgyűlés napirendje: »Tüntetés a háboru ellen« — arra enged következtetni, hogy a népgyű-lésen olyan országos jelentőségű kérdés fog tárgyalatni, amelynek egyrészt a mai viszonyok mellett az országra nézve semminemű ak-tualitása nincs, másrészt pedig *a külfölddel szemben azt a látszatot keltene, mintha Magyarországon vagy annak bármelyik helyén is há-borus készülődés vagy pedig ilyen-szerű mozgalom volna észlelhető,* így ezen látszat alkalmas lenne az ország mai súlyos helyzetében a konszolidáció nehéz munkáját ve-szélyeztetni, — a népgyűlés megtar-tását közérdekből megtagadnom kellett.

De közbiztonsági szempontból is elutasítanom kellett a népgyűlés en-gedélyezése iránti kérelmet, mert a gyűlés napirendjére tűzött kérdés tárgyalása s az amellét való tüntetés az ország határához közelfekvő Szombathely lakosságában olyfoku nyugtalanságot keltene, ami nemcsak a fennálló közrendet veszélyeztetné, de gazdasági szempontból is hátrá-nyos eredményeket vonna maga után. Dr. *Oroszlán* Endre rendőr-tanácsos.

A szociáldemokrata párt megfe-lebbezi a véghatározatot, mert dön-tést akar provokálni, vajjon a bel-ügyminiszter is azonosítja-e magát a szombathelyi rendőrség felfogásá-val?

Képek a verbázi kiállításról

I.

Mikor belépek a szobába, bizsergős megindultság szalad át idegeimen. Pechán. Itt van, itt él színekben és lapos vásznakon: színei ujjonganak, a kerektekből kikacag a buja életöröm, a szenvedélyes természet-szerelmem, szinte ki-duzzad belőlük a vidám, okos élnivá-gyás — és ő kint a nyirkos, füledt, fe-kete földben fekszik csendes és csu-sufosan, mint orvul meggyilkolt fejedelem. Itt van a lelke, megdermedt vágya, fes-tékbe, vonalakba formált álma, de ő még sincs itt. Hiányzik a mosolya, a tekin-tete, hiányzik az — élete.

Néha szinte bámulatos, mennyire meg-látni Pechán szellemét a kiállítás kü-lönböző részén, szinte azt érezzük né-mely helyen, hogy az ő keze vezette és irányította a dolgokat. Talán valahogy mégis köze van a gyönyörűen bekötött könyvekhez, a finom, batik munkákhoz, hogy a művészi fényképeket ne is em-litsem. Vagy csupán véletlen lenne-e az, hogy a polgári iskola kiállítása csupa izlés és artisztikum? Az ő szelleme ott trónol még a dolgos, lapos bácskai falu fölött, mely önékülé talán most szürkén és szárazon mutatta volna be munkás-ságát. Hiszen a polgári munka nem ke-resi a szépet, a művészetet. Ő volt az, aki kissé átformálta a rendes, dolgos emberek sivár, rózsátlan lelki világát s evvel valami különös bélyeget ütött Verbászra. A munka, a puritán, hideg-lelkű német munka összefogódzott, ösz-szeházasodott a művészességgel, mint a szorgalmas Hephaistos a ledér Aphro-ditével. Pechán nemcsak abban az egy szobában találni meg, ahol képei van-nak.

Sajnos, csak egy szoba van neki szen-telve, pedig nagyon szép lett volna, ha evvel a kiállítással kapcsolatban hatal-mas, kollektív kiállítást rendeztek volna a művész hátrahagyott és magántulaj-donban lévő képeiről. Ebben az egy szobában összezsúfolva sok jelentős alkotását látjuk. Itt mint erősen natura-lista színlátó szerepel, amott dekoratív hatások keresője, egyik képén heves színmámor kedvelője, a másikon meg-érezni a nagybányai levegőt. Fájdalom, hogy a mester utolsó irányát, amelyben új formalehetőségeket keresett a poin-tillizmus vibrálásában, a posztimpresz-zionizmus egység és kifejezés törekvé-sében — egy kép sem képviselte. De még így is úgy hat ez a Pechán-szoba, mint kába, méla, meghitt kápolna áru-házak és zakatoló üzemek között.

II.

Az óriás kukoricák, méhkaptárok, cso-datökök és bika- meg gazdaköri fény-képek után egy másik szobába ér a szemlélődő vándor, mely ugyancsak ké-peket rejteget: a vajdasági festők ké-peit. A jámbor falusi gazdák és szató-csok a Chotek-gazdaság remekei, a kirándulató gazdák öntudatos fényké-peit és a műtrágya csodái után unottan, ősi, tanyai közönnyel nézgették a kép-kiállítást. Sokan meg se nézték, csak bementek s egy negyedperc alatt elintéz-ték a tárlatot, amelyben semmi monu-mentális, semmi csodaszerű nem volt látható.

A mostoha elbánásban részesült festők nem okoztak feltűnést s ennek oka rész-ben bennük rejlik. Alkotásaikban halk-szavauak, nem keresnek nagy problémákat, nem festenek hatalmas vásznakra, főleg ezért nem kaptak komoly gáncsot vagy komoly elismerést. Szinte megalkuvók, de azért korántsem igénytelenek.

Balázs Árpád grafikája a legmegka-póbb. Ennek a sokoldalú művésznek nincs forradalmi hite, mely szélsőségek felé sodorná, ez azonban közel sem bűn. A sztereometrikus elem urálja kicsiny képeit, melyeknek felépítése csupa erő és egyszerűség. Oláh Sándor nyugodt, ked-ves képei mögött habozást, leplezett harcot látunk. Erősen kolorista. Vonalai biztosak, színlátása egyszerű és világos,

mégis mintha mást, többet akarna kife-jezni, mintha új utat keresne a nagy Cézanne nyomdokain. Ez a leplezett, le-fojtott harc csak nemesebbé teszi mű-vészetét. Geréb Klára meseillusztrációi finomak s egy fáradt, pesszimiztikus lélek hangulatával átszöttek. Kissé apró-lékos, de azért nem böbeszedű. Egy-séges, finom hatásra törekszik. Közlési módja kedves, csendes s mint modern grafikus szokatlanul lágy. A hangulat embere Lenkei Jenő. Jóllehet rajzi tudá-sához nem fér kétség, modora mégis bágyadt, elmosódó, szinte miszticizáló. A zöld reflexek és ködök kedvelője, fi-gurálisai szinte fürödnek a foszforesz-

káló homályban. Ez a bágyadt, fanyar hangulat érdekes, eredeti azt ad képei-nek. Baranyi Károly, a társaság egye-düli képfaragója, Rodin alázatos tisz-telője. Plakettjében inkább törekszik si-maságokra, míg szobormintázaiban gondos, részletező és komoly követő.

Nem harcos társaság ez a néhány művészember. Nincs közös vallásuk, de nincs kifejezett egyéni jelszavuk sem. Szerény, komoly művészek ők, akiket nem igen vesznek észre, de akikről még-is jó tudni, hogy itt vannak. Örökös sil-bakok ők a hortyogó közönyben, a lapos, lelketlen művészetlenségben.

Sz. K.

Fascista zavargások Rómában és Nápolyban

Három halott, sok súlyos sebesült

Rómából jelentik: Hétfőn tör-tént meg *Matteotti* holttestének hivatalos agnoszkálása. A kis Ri-ano község temetőjének halottas-házában állapították meg, hogy a talált holttest azonos a meggyil-kolt *Matteotti*éval. Maga a holttest annyira föloszlásnak indult s any-nyira össze volt szurkálva, hogy lehetetlen lett volna a személy-azonosságot megállapítani, azon-ban a koponya alkata és a fo-gaknál a két arany korona, kétség-telenné tette, hogy *Matteotti* holt-testét találták meg. Ezt állapította meg az agnoszkáláshoz hivatalo-san megidézett fogorvos is, aki a két fogkoronát készítette.

A *Matteotti*-ügy egyébként ahe-lyett, hogy tisztázódnék, egyre bonyolódottabbá válik. A gyilkos-ok elleni pör tárgyalása rövidese-n megkezdődik és olyan szen-zációja lesz Olaszországnak, ami-lyenhez fogható már évek óta nem volt. A holttestet, az özvegy rendelkezései szerint, teherautón *Rianóból Monte-Rotondóba viszik, Matteotti szülőhelyére és ott fogják eltemetni. Ott, ahol a holttestet megtalálták, a lakosság egy vörös-keresztet állított föl s a környékbeli parasztlak állandóan, nagy tömegek-*

ben ott térdelnek a kereszt előtt és virággal díszítik.

Az ellenzék gyűlést akart tar-tani most, e holttest fölfedezése után Rómában. Ezt a gyűlést a hatóság betiltotta. A Tribuna jelentése szerint az történt, hogy több fasista erőszakkal akart beha-tolni a *Circolo Popolare helyisé-gébe*, ahol a gyűlést meg kellett volna tartani. A bejáratnál zajon-gani és verekedni kezdtek. Egy ki-lencvenhét éves aggastyánt fur-kóshattal ütöttek és kergettek addig, míg az a templom lépcső-jén összeroskadott. Egy ujságárus, aki véletlenül került a tömegbe, meghalt, nem tudni, szívszélhü-dés vagy az elszenvedett botlítások következtében. Bersaglieri futólé-pésben jöttek a helyszínére és a lakosság hurrá-kiáltásokkal fo-gadta őket. Ezek állították azután helyre a rendet. A fasisták erre behatoltak a fasistaellenes *Mondo szerkesztőségi helyiségébe és az összes helyiségek ablakait be-verték.*

Nápolyban is zavargásokat ren-deztek, amelyek folytán három em-ber meghalt és igen sokan többé-kevésbé súlyosan megsebesültek, köztük tíz karabiniéri is.

Förster bevallotta, hogy tagja volt a hirhedt „C“-szervezetnek

Fényes László kutatta föl az Erzberger-gyilkosok rejtekhelyét

Budapestről jelentik: Az Erzber-ger-gyilkosok ügyében a rendőrség változatlan buzgalommal folytatja a — titkolózást. A Gömbös-villa há-rom lakója közül már csak az állító-lagos Förster Henrik van letartóztatásban. Mayer Konrádot kihallga-tása után szabadlábra helyezték, míg az állítólagos *Schneider Henrik, aki a nagytényi titok felledezésé-kor eltűnt, szerdán tartja eljegyzé-sét Gömbös Gyula húgával. Azok a lapok, amelyek az ügyet kipattan-tották, továbbra is részesnek tartják Schneidert az Erzberger-gyilkos-ságban és az eljegyzéséről terjesztett híreket csak a közvélemény fél-revezetésére irányuló kísérletnek tartják.*

Förster vallomása

A letartóztatott Förster Henrik továbbra is tagadja, hogy résztvett Erzberger Mátyás meggyilkolásá-ban, de azt már beismerte, hogy gyilkosságok előkészítése miatt kel-lett hazájából elmenekülnie. Vallo-másának ez a része így hangzik:

— Tagja voltam az úgynevezett Consul-szervezetnek, amely Német-országban a politikai merényletek egy részét (köztük a Rathenau-gyilkosságot is) elkövette. Ennek a szervezetnek volt egy központi szervező-bizottsága, itt fejtettem ki

munkásságot. Nem tagadom, hogy több német vezető politikus ellen terveztünk merényletet, ezekről a politikusokról, akiknek névsorában Ébert köztársasági elnök is szere-pelt, fekete listát készítettünk. De a merényletek végrehajtására sor nem kerülhetett, mert a »C« szervezett tervet a kormány tudomására jutot-tak és nekünk menekülni kellett Né-metországból. Végrehajtó szerepet én semmitéle merényletben, így az Erzberger-féle merényletben sem vállaltam. Mikor Németországból el-menekültem, Magyarországra jöt-tem, ahol legutóbb Nagytétényben húzódtam meg.

Az állítólagos Förster Károly ki-hallgatása hosszú ideig tartott és végeredményben a nyomozást veze-tő rendőrségi tisztviselők megállapi-tották, hogy még ha nem is azonos Tillessen Henrikkel, akkor sem Förster Károly a neve. Tillessen fényképe rendkívül hasonlít Försterre és letagadhatatlan, hogy Til-lessen ismertetőjele, a *balfülön lött sebből származó torradás Förster ballulén is fellelhető.*

A német követ Bethlennél a német követség állandóan ér-deklődik a nyomozás eredménye iránt. Gróf *Weltzek*, Németország budapesti követe, kedden délelőtt

látogatást tett gróf Bethlen István miniszterelnöknél és az Erzberger-gyilkosság nyomozásának jelenlegi stádiuma ügyében informálódott ná-la. A német követ látogatása után Bethlen magához kérte *Daruváry Géza* külügyminisztert és *Kánya Kálmán* meghatalmazott minisztert, akikkel az Erzberger-nyomozás kül-politikai vonatkozásait tárgyalta meg.

Teljesen bizonyos, hogy Förster azonos Tillessennel és ha a rendőr-ség ezt hivatalosan is megállapítja, úgy Németország a politikai gyilkosság tettesének kiadatását fogja kérni. Az azonban, hogy a magyar kormány ennek a kérésnek eleget tesz-e, még nem valószínű, mert a kiadatás kölcsönösségen mulik. Eb-ben az esetben pedig nem akariák figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy Németország a politi-kai bűncselekményekkel terhelt ma-gyar állampolgárok kiadatását már több ízben megtagadta. Egyébként kiderült, hogy a budapesti rendőr-ség négy hónappal ezelőtt már folytatott az Erzberger-gyilkosok után nyomozást Nagytétényben. A rend-őrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy *Fényes László volt ország-gyűlési képviselő magánnyomozást folytat az Erzberger-gyilkosok ügyében és állandó megfigyelés-alatt tartja a Gömbös-villát. A rend-őrség akkoriban ellenyomozást végzett, nem a gyilkosok kézrekerítésére, hanem Fényes László nyo-mozásának meghúsítására.*

Feloszlatták

a harmincéves vajdasági szerb szintársulatot

A beográdi színészkongresszus tiltakozása

Beogradból jelentik: Tegnap ért véget a jugoszláviai színészek orszá-gos kongresszusa, amelyen az ország valamennyi szintársulatának kiküldötti résztvettek és a jugo-szláviai színészet viszonyait vitat-ták meg.

A kongresszuson *Szotirovics* de-legátus szóváltette a vajdasági szintársulat feloszlátásának ügyét. A noviszadi Szerb Színház-egyesület, amely több mint három évtizeddel ezelőtt alakult meg, többmillió-s színházalapjából tartotta fenn a há-boruelőtti időkben a noviszadi szerb színházat. A háboru után a színhá-zat állandósították és ekkor az egyesület külön vándor-szintársula-tot szervezett, amely a különböző vajdasági városokban tartott elő-adásokat. Ez év július elsején a Színházegyesület feloszlatta a szintársulatot és ennek következtében huszonöt színész és színésznő ma-radt hirtelen állás és kereset nél-kül.

A gyűlés egyhangú tiltakozását fejezte ki a noviszadi szintársulat feloszlátása miatt és követelte az elbocsátott színészek végkielégíté-sét, illetve, hogy az egyesület a ren-dekezésére álló színházalapot tov-ábbra is eredeti rendeltetésére használja fel.

Ezenkívül a kongresszus határo-zatot hozott, amelyben követeli, hogy törvényhozási uton szabá-lyozzák az ország színészeinek és színházainak helyzetét. A határoza-tot átnyújtották a miniszterelnöknek és a közoktatásügyi miniszternek.

E. SZÉCSI

PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál

Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyű-tőknek választékot megkeresésre küldök. — Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegeket.

Balkánföderációt akar Szovjetország

Nyilvánosságra hozták Rakovszkinak Angliához intézett jegyzékét

Beogradból jelentik: A beográdi lapok élénken foglalkoznak a szovjetkormány azzal a jegyzékével, amelyet Rakovszki népbiztos az angol-orosz tárgyalások befejezése alkalmával az angol kormányhoz intézett.

A jegyzékben Rakovszki kifejti, hogy úgy Oroszországnak, mint a többi európai államoknak kötelességek, hogy az új háborút megakadályozzák. Délkelet-Európára, különösen a balkáni problémára, amely a múltban is véres háborukat idézett elő, továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani.

— A két balkáni háború — mondja a jegyzék — 1912-ben és 1913-ban nem semmisítette meg az újabb balkáni konfliktus lehetőségét, sőt azt még növelte. Aki figyelmeztet a balkáni helyzetet, láthatja, hogy ott még nagyon sok olyan probléma van, amelyek közül bármelyik már holnap új háborút okozhat. *Macedónia, Trácia, Montenegró, Horvátország, Szlovénia és Magyarország ügye* és egyéb kérdések máris felmerültek a kormányok előtt és megoldásra várnak. A szovjetkormány véleménye szerint az egyik fő elv, amellyel a vidékek népeinek és államainak érdekeit meg lehetne védeni, az, hogy egy erősebb állami szerve-

zetet teremtsenek, amely alkalmas arra, hogy a gazdasági és politikai fejlődést lehetővé tegye. *Ez az elv a föderalizmus. Ennek az elvnek elfogadása Jugoszláviában — a föderáció határain belül függetlenség Horvátországnak, Szlovéniának, Montenegrónak, Macedóniának, Dalmáciának és Szerbiának* — meg fogja szüntetni azt a válságot, amely ebben az országban az állam keletkezése óta állandóan tart és amelyet nem szabad erőszakkal megoldani.

A jegyzék a továbbiakban Bulgáriának a Dobrudzsára való igényéről, valamint a bolgár-görög kérdésről és a *kikerülhetetlen román-magyar konfliktusról* beszél. A szovjetkormány a konfliktusok békés megoldását kívánja, azonban továbbra is tiltakozik a Népszövetség működése ellen, mert az mostani összetételében nem egyéb, mint a háborúból eredő és Oroszország által jogtalanul tartott szerződéseknek a védelmezője.

A szovjet jegyzéke nagy feltűnést keltett Beogradban és a lapok rámutatnak arra, hogy azon már megállászik Radics moszkvai tartózkodásának hatása, mert a szovjet jegyzékében hirdették külpolitika teljes megegyezik Radics politikájával.

— **Női párbajosság.** Debrecenben Urbanovits Miklós banktisztviselő egy ismert nevű debreceni földbirtokos tanuján vita hevében súlyos sértésekkel illette Weisz Bélát, egy terménykereskedelmi iroda cégvezetőjét. Weisz lovasági légtételadásra szólította fel Urbanovitsot s a két fél segédei kardpárbajban egyeztek meg. A párbaj a Békessy-féle vívóteremben játszódott le. Nagy volt a felek csodálkozása, mikor a vezető segéd a párbaj megkezdése előtt egy *hölgyre mutatva*, bemutatta a párbajorvost: doktor Lusztig Józsa párbajorvos. Talán ez volt az első eset, hogy nő, mint orvos párbajnál szerepelt.

— **Massaryk elnök fia Londonba megy követnek.** Prágából jelentik: Nagy személyváltozások lesznek már legközelebb a cseh diplomáciai karban. Dr. Kybal római követet Rio de Janeiróba helyezik át, Rómába Mastik londoni követ kerül és a londoni követségre Massaryk János követségi tanácsost, a köztársasági elnök fiát nevezi ki a kormány.

— **A novisadi zsidó ifjusági kongresszus harmadik napja.** Novisadról jelentik: Szerdán délután az országos zsidó ifjusági kongresszus kapcsán tornaünnepélyt tartottak. Félháromkoronolcsáz tornász vonult fel a városra át a Karagyorgye-pályára, ahol szépen sikerült tornaverseny volt. Ezután a novisadi Juda Makkabi és a subotcai Hakoah közt labdarugómérkőzés volt, melyen a novisadi csapat 2:1 arányban győzött. Este a Slobodában nagyszerű hangversenyt rendeztek.

— **Eljegyzés.** Halmos Eszti (Teme-rin) és Schwartz Sándor (Bajmok) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Katonalevél.** A Péterváradon katonáskodó bácskai magyar fiúk a »Bács-megyei Napló útján üdvözlők hozzájárulókat és ismerőseiket. Az üdvözlőlevelet Jerkovszki Gyula, Kádár László, Osztragonác István, Schweiszgut István, Bognár Vince, Kladek Imre, Vogl Lajos, Bóbán Ferenc, Firáng István, Stebler Antal és Topál Imre irták alá.

— **Harangszentelés Kishegyesen.** Kishegyesről jelentik: A kishegyesi római katolikus templom új harangjait szeptember 8-án szentelik fel ünnepélyes keretek között.

— **Tolvajok a bíróság előtt.** Novisadról jelentik: Nikolics Teréz és Nikolics Róza július 11-én besurrantak Lenhardt János járeki gazda házába, ahol azonban elfogták őket. A novisadi törvényszéken kedden délelőtt tartották meg ebben az ügyben a fő-tárgyalást és a bíróság Nikolics Terézt négy hónapi, Nikolics Rózát pedig három hónapi fogházra ítélte.

— **Patkányadó.** Ezt az újfajta adót egyelőre csak Feketehegy községben szedik, azonban nem nehéz megjósolni, hogy rövid időn belül általános pótdadó lesz belőle. Ugyis olyan kevés adófajta van, hogy direkt külön érdem felfedezni egy új adónemet. A patkányadót fizeti minden feketehegyi polgár, akár van patkánya, akár nincs. Az adó fejenként — nem patkányfejenként — 20 dinár s ezt az összeget a modern adók mintájára ki sem vetik, hanem nyomban végrehajtják. A községi végrehajtó szedte be a 20 dinárokat s megmagyarázta, hogy a pénzért patkánymérget rendelnek s ha az megjön, akkor kiirtják a patkányokat. A feketehegyi patkányok a fenyegető veszedelemtől nincsenek tulságosan megijedve, ellenben a feketehegyiek félnek, hogy most majd jön az egéradó, szunyogadó és poloskaadó is.

— **Elgázolta a kocsit.** Sentáról jelentik: Tesics Hugó tizenháromeves inasgyerek egy az uccán haladó butorszállító kocsira kapaszkodott, miközben a lovak közé esett. Súlyos sérüléseivel beszállították a kórházba.

— **Ami Önnek kell, az — Elsaflud!** Ez az igazi háziször, mely megszünteti fájdalmait! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész. Stubica-Donja. Centrál 185. sz. (Hrvatska).

— **Tizenháromezer halottja van a kínai árvízkatasztrófának.** Pekingből jelentik: A newyorki túlzott jelentésekkel szemben a kínai statisztika megállapítja, hogy a halottak száma nem haladja túl a tizenháromezret. Pekinget és Tientsint e pillanatban nem fenyegeti veszedelem.

— **Sztrájkra készülnek a londoni villamosmunkások.** Londonból jelentik: Harmincezer villamosági munkás sztrájkra készül arra az esetre, ha bérkövetelésüket nem teljesítik.

— **Holland-török szerződés.** Angorából jelentik: A németalföldi és török kiküldöttek kedden baráti szerződés megbeszélésére gyűltek össze. A kiküldöttek a szerződés szövegét már megállapították és előzetesen aláírták. A végleges aláírás szombaton történik meg. A tárgyalásokon Törökországot Tevlik Kiamil bég, külügyminisztériumi alállamtitkár képviseli.

MOST MEGINT

aktudlis lett az ősz, a sápadt avar és, a holdas éjjel, amikor ideges komondorok legelésznek az égi csillagmezőkön és fáradt szerelmek ülnek a vérző nyíllal dőlő platánok alatt. A fák között, míg busak és szomorúak, akár a feyencek, az égbolt kéklük, jaj, jaj, hát itt vagyok már megint fanyar ilatokkal és savanyu halálszaggal a fűben, lábun, földben, vénasszonyok nyara, szegény modern költő mit is írjon, amikor már Petőfi mindezt százszor is leírta és egyáltalán semmi lebilincselő nincs az augusztusban a fagyaltalon és a nőkn kívül, hol esik, hol nem esik, csak néha sűt ránk a jó öreg nap, amely már szintén unja az egészséget és elpityergli magát, mint egy kis gyerek. Csend és cigányzene, valaki halkán tütyörész a nádiban, talán egy csibész inasgyerek, de az is lehet, hogy rigó és a kis cédám, a hamis, a vízbe ásit és nézi magát csudálkozva, mint a tükörben.

Tsin.

— **A páris—bukaresti postai repülőgép leszállott Szentán.** Szentáról jelentik: A páris—bukaresti postarepülőgépet Szentán motordefektus érte, úgy, hogy leszállásra kényszerült. A hiba kijavítása után a repülőgép kedden tovább szállt.

— **Orvosság helyett mérég.** Budapestről jelentik: A kőbányai Ganz-vagonygyár orvosi rendelőjében négy munkásnak hashajtó helyett cinkszulfátot adott az orvosi laboráns. A négy munkást pár perc alatt heves hányinger fogta el és olyan rosszul lettek, hogy összeestek. Beszállították őket a Rókus-kórházba. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Szerencsétlenség munkaközben.** Staribecseről jelentik: A staribecseji vas- és fémipargyárban Gáll József munkásnak a ventilátor elkapta a jobb kezét és összeroncsolta. Beszállították a kórházba.

— **Ostromállapot Temesvárott.** Temesvárról jelentik: A VII. hadtest parancsnoksága az egész város területére kihirdette az ostromállapotot. A kiadott rendeletet magyarázó rendelkezésekkel nem indokolták. A város lakossága körében nagy izgalmat keltett a rendelet, mivel Temesvár eddig kívül esett a hadizónán.

— **Tolvaj feyházigazgató.** Párisból jelentik: Egy detektív, ki a Szajna jobbpartjának üzleti tolvajait üldözi, egy egész családot tartóztatott le, kik különböző üzletekben apróbb tárgyakat loptak. A csalán férjből, feleségből és két gyermekből állott. Valamennyiüket a rendőrségre vitte a detektív, hol hamarosan kiderült, hogy a család feje Henry József negyvenesztendő ir állampolgár, Mauricius szigetének feyházigazgatója, aki szabadságát tölti Párisban. Lakásukban egész áruraktárra bukkantak. A feyházigazgatót és feleségét letartóztatták.

HIREK

— **Vegyes görög—bolgár bizottság ellenőrzi a határkonfliktusokat.** Athénből jelentik: Az utóbbi időben gyakorivá vált határmenti összeütközések megakadályozása céljából a görög és a bolgár kormány vegyes ellenőrzőbizottságot állított össze, amely kizárólag tisztelők áll és be fogja járni a határt. Ez a görög—bolgár bizottság fogja kijelölni a csapaton állomáshelyét és létszámát s minden egyes összetűzés alkalmával hivatalosan lesz felderíteni a tényállást.

— **Marokkóban a felkelők körülzárták a spanyol csapatokat.** Párisból jelentik: A *Matin* azt a jelentést kapta San Sebastianból, hogy Tetuan vidékéig az egész spanyol Marokkó nyugati határán kitört a felkelés. Több spanyol állást körülzártak a felkelők. A helyzet rendkívül veszedelmes és *Livera* állandóan a hadügyminisztériumban tartózkodik.

— **Angol rendőrök harca indiai bennszülöttekkel.** Párisból jelentik: A *Matin* angol forrásból azt a hírt közli Rangoonból, hogy India több helyén a bennszülöttek összetűztek a rendőrséggel. Az összetűzések során mindkét részről többen elesetek vagy megsebesültek.

— **A szubotcai lakók szervezkedő gyűlése.** A vasárnapi botrányba fult lakás-ankét tapasztalatain okulva, a szubotcai lakók elhatározták, hogy érdekeik megvédésére szövetségbe tömörülnek. A szervezkedő gyűlést vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg a Lifka-mozi udvarán lévő táncteremben.

— **Uj zeneakadémiai tanár.** *Plesznik* Sándor sentai görögkeleti plébánosnak a fiát, *Plesznik* Vladimir zeneszerzőt a zagrebi zeneakadémia rendes tanárává nevezte ki.

— **A subotical újságírószekció ülése.** A subotical újságírószekció augusztus 20-án, szerdán délután 3 órakor a Lloyd helyiségében ülést tart. Ez az értesítés a szekció minden tagja részére meghívóval szolgál. Az ülést a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják.

— **A Francia Klub könyvtárórása.** A subotcai Francia Klub értesíti a tagjait, hogy minden csütörtökön délután 5 órától 7 óráig adják ki a könyveket a tagok részére.

— **Nyugdíjazzák Bali Mihályt.** Budapestről jelentik: Az igazságügyminisztérium felszólította Bali Mihály hódért, hogy mivel 30 esztendő szolgálati idejét az ősszel betölti és ezután teljes fizetést kap nyugdíj gyanánt, adja be kérvényét nyugdíjaztatása iránt. Bali Mihály kérvénye a napokban meg is érkezett az igazságügyminisztériumba Faddról, ahol Bali kis birtokán gazdálkodik. Nyugdíjaztatása szeptemberben meg is történik.

— **A Vatikán nyári szünete.** Rómából jelentik: Tegnap kezdődött meg a Vatikán nyári szünete. Két hétig nem tart ülést a római kuria és nem lesz pápai kihallgatás. A szünet folyamán bizonyos tatarozási munkálatokat fognak végezni a pápa lakosztályában, különösen a fogadó-teremben. Gasparri bibornok, pápai államtitkár tegnap szülővárosába, Ussitába ment a szünapokra.

— **Csarugának nehéz a bilincs.** Osijekről jelentik: Csaruga és három halálra ítélt rablótársa, Prpics, Mihajlovics és Selthofer a fogházgondnok útján kérvényt adtak be a törvényszéki elnökhöz, hogy a nehéz bilincstől, melyet már nyolc hónap óta hordanak, szabadítsák meg őket. Csaruga lábán a láncok már olyan sebeket törtek, hogy alig tud járni és emiatt néhány nap óta már a reggeli sétának sem vehet részt. A törvényszéki elnök a kérészt visszautasította, mert tartani lehet a rablók szökésétől.

— **Novisad város elárvezetési földjeit.** Novisadról jelentik: Az agrárminisztérium már régebben feloldotta Novisad város háromezreszázhatvan hold földjét, hogy annak vételárából felépíthessék a tisztviselőtelepet. A város a földek egy részét már eladta, de a befolyt vételár nem elég a telep felépítésére. A városi tanács most elhatározta, hogy szeptemberben elárvezezi a még meglevő földet is és tavaszra megkezdji a tisztviselőtelep felépítését.

— **Földrengés Szicília és Malta szigetén.** Párisból jelentik: Sirakuzából jelenti egy szikratávirat, hogy a múlt éjjel két erős földrengést éreztek. Malta szigetén is érezhető volt egy könnyebb földlökés. Emberéletben nem esett kár és az anyagi károk is jelentéktelenek.

— **Letartóztattak két éjszakai verekedőt.** Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka a Róna-uccában két garázdálkodó részeg ember meg akart állítani egy autót, a soffőr azonban gyors irammal tovább hajtott, mire a részeg emberek a mellőlük elhaladó kocsit kövekkel megdobálták. Az autó vezetője ezután a legközelebbi őrszemel kereste fel s együtt indultak a részegek keresésére. A két garázdálkodó ezalatt az uccán újabb botrányokat rendezett, egy Förster nevű 68 éves napszámost megvertek, 500.000 korona készpénzt elrabolták majd egy öregasszonyt is meg akartak verni, amikor a rendőr és a soffőr megérkeztek s véget vetettek a részegek duhajkodásának. Előállították őket a rendőrségre, ahol kiderült, hogy az egyik Raffay Ferenc 22 éves villamos kalauz, a másik Vass Árpád 23 éves mázolósegéd. Ma délelőtt dr. Vogel József rendőrkapitány kihallgatásuk után előzetes letartóztatásba helyezte őket.

— **Orvosi hír.** Dr. Z. Fekete László súlyos betegségéből felgyógyulva rendelését ismét megkezdte belbetegeknek és tüdőbetegeknek.

— **A mexikói felkelők rohama egy gyorsvonat ellen.** Párisból jelentik A Petit Parisien értesülése szerint száz mexikói felkelő Francher tábornok vezetése alatt megtámadta a Mexikó—verakruzi gyorsvonatot, amely polgári utasokon kívül csapatokat is szállított. A mozdonyt lelékték a sinekről, egy vasuti kocsit felgyújtottak és husz embert megöltek.

— **Rablók elfogtak egy török főkörmányzót.** Konstantinápolyból jelentik: Az iraki határon nestorianus rablók fogságba ejtették Hakkari török főkörmányzót, Rifaat bejt. Az angorai kormány minden lehető módon igyekszik a főkörmányzót kiszabadítani és diplomáciai lépést fog tenni, ha az angol katonai határon túl viszik. Rifaat bej táborok a török hadseregben ő építették ki Irak határán a török hadállásokat. Hír szerint a rablók az angolok kezére juttatták és Bagdadba szállították.

— **A csehszlovák állam harca a földbirtokreformért egy angol arisztokratával.** Prágából jelentik: Deforest angol báró, akinek Rossitz és Aichhorn környékén nagy birtokai vannak, elkezdett ellenállást fejt ki az állami földkiszajátítás ellen. A két uradalmat Rigby angol ezredes kezeli. Májusban történt, hogy Lundenburghban a cseh vámőrök az ezredest letartóztatták, mert három millió cseh koronát akart külföldre csempészni. A pénzt az állam javára elkobozták és Rigby ezredest nagy pénzbírsággal sújtották, amelyet ő nem akart kifizetni, amiért megindult ellene a kiutasítási eljárás. Rigby ezredes, hogy ezt megelőzze, el akart költözni Csehország területéről. A hatóságok alaposan átkutatták nagy poggyászát és tizenegy ládában aranyat, ezüstöt, sok más értéktárgyat találtak, amelynek feladóvevényére az ezredes hamis bevallást írt. A rengeteg vagyont érő ládákat lefoglalták és az ezredes ellen büntető eljárást indítottak.

— **»Pillangó főhadnagy»** A suboticei Katolikus Legényegyletben Szabó Marci rendezésében vasárnap, augusztus 24-ikén, megismétlik a »Pillangó főhadnagy» operettet. Jegyek kaphatók a Reitter-féle drogériában.

— **Dr. Pollák Lajos** hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte.

— **Tűz Novi-Vrbason.** A kiállítás tartama alatt Novi-Vrbason »Knock-out» a legjobb és legtekélyesebb tüzoltókészülékkel tüzpróba fog tartatni. Felhívjuk az összes gyárosok, nagykereskedők, kereskedők, földbirtokosok, iparosok stb. figyelmét, hogy mindaddig, míg ezen tüzpróbát nem látták, más készüléket ne szerezzenek be.

— **Dr. Klein Andre** szülész és nőgyógyász-specialista, a giesseni nőgyógyászati klinika volt asszisztense, külföldről hazaérkezett és rendel. újból Subotican. Senčanski (Zentai) put 12. szám alatt délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig. Telefon 236.

SPORT

Megkezdődtek

a budapesti magyar-német uszóversenyek

Budapestről jelentik: Kedden délután kezdődött meg Budapesten a két napra tervezett magyar-német uszóverseny, amelyen a németeken kívül Weissmüller, az amerikai csodaszó is résztvett. A versenyek első napján általában jó eredmények voltak, Rademacher, a német favorit a 300 méteres melluszásban új világrekordot teremtett, azonkívül a magyar uszók is több országos rekordot javítottak. Az első napi verseny részletes eredménye a következő:

4×66 és háromnegyed méteres staféta. 1. Magyarország (Bárány, Eger, Celle III. ker., Gáborfi NSC, Turnovszki MAC) 2 p. 41 mp. 2. Németország (Dahler, Treisz, Rademacher, Eickert) 2 p. 41 mp. A magyar csapat benyúlással nyert.

300 m. melluszás. 1. Rademacher (német) 4 p. 34 mp. (Világrekord.) 2. Hegedüs (BEAC).

200 m. hálszás. 1. Bicskei (Eger) 2 p. 51.4 mp. (Országos rekord.) 2. Horváth 3 p. 04 mp. 3. Zsótér.

100 m. gyorszás. 1. Bárány 1 p. 2.5 mp. (Országos rekord.) 2. Dahler (német) 1 p. 2.8 mp. Weissmüller verseny után indult és 1 perc alatt uszta meg a 100 métert.

100 m. hölgyzás. 1. Molnár Ella (Baja) 1 p. 3.8 mp. 2. Strausz Teri (Sopron).

4×200 m. staféta. 1. Németország 9 p. 50 mp. 2. Magyarország 10 p. 07 mp.

A suboticei alszövetségi válogatott utolsó próbamérkőzése. A suboticei alszövetség válogatott csapata szerdán délután tartja utolsó tréningmérkőzését, amelyen egy suboticei kombinált csapat lesz az ellenfele. A válogatott csapat a következőképpen áll fel: Virág, Gubics—Beleszlin, Illgen—Held—Ördög, Polyákovics—Schaller—Kovács—Marcikics—Slezák. A kombinált csapat összeállítás a következő: Siflis (Sand), Csizstai (Sport), Csik (SMTC), Karip (Sand), Besirovics (SMTC), Rengei (Sport), Jagica (Sport), Kovács II. (Sand), Roglics (ZsAK), Varga (ZsAK), Markovics (SMTC). Tartalékok Bécs (SzMTC), Facsar (Sand) és Sántha. Az alszövetségi válogatott tartalék játékosai Mészáros, Csillag és Kovács (Sand). A mérkőzés délután öt órakor kezdődik a Bácska-pályán, Beléptidij két dinár.

Feketehegyi SC—Kulai SC I. B) 6:1 (3:0). Barátságos mérkőzés.

Átuszták a Balatont. Balatonfüredről jelentik: A Balatont átusztó távversenyre hatan jelentkeztek vasárnap. Az uszók reggel hét órakor indultak Balatonfüredről. Az első uszó, aki egyuttal a verseny győztese lett, 4 óra 53 perc és 20 másodperc alatt érkezett át a síófoki partra. Rajta kívül még Labory Károly 5 óra 28 perc alatt és Almásy pincérú 6 óra 80 perc alatt uszták keresztül a Balatont.

Bedarff megjavította a 10.000 méteres futás német rekordját. Düsseldorfból jelentik: Bedarff, a németek legjobb hosszútávfutója, tehetetlenül gyöngén szerepelt a Stettinben rendezett német atlétikai bajnokságokban: ötödik lett 5000 méteren és nem futotta végig a 10.000 méteres versenyt. A sokszoros német bajnok tegnap rekordkíséreltre kért és kapott engedélyt a német szövetségtől. A rekordkísérelt Düsseldorfban folyt le, hivatalos ellenőrzés mellett. Bedarff 32 perc 14.2 mp alatt futotta a 10.000 métert s így 9.1 mp-el megjavította a 10.000-es német rekordot.

(Világrekord 30 p 23.2 mp. Ritola.) Bedarff az első 5000 méteren 16 p 6 mp-es kitünő időt ért el. Stettinben, úgy látszik, vagy tényleg nagyon gyarló volt a pálya vagy Bedarff nem volt teljesen rendben, mert tréninggel egy hét alatt lehetlenség ilyen formajavulást elérni.

Németország tenniszbajnoksága. Berlinből jelentik: A német tenniszbajnokságot folyó küzdelem első nagy eseménye Rahe német bajnok veresége és kiesése volt. Rahet egy fiatal berlini tenniszjátékos G. Rahn győzte le 6:4, 6:2, 0:6, 6:4 arányban. Kehrling Béla, a magyar tenniszbajnok hétfőn lépett először sorompóba. Ellenfele a berlini Tomilin volt, akit 6:2, 6:4, 6:1 arányban könnyen megvert. Froitzheim, a hamburgi Stoppenhorst-tal szemben győzött 6:3, 7:5, 6:3 arányban. Várady Ili is megnyerte első versenyét. Dr. Rick kisasszonyt győzte le 6:0, 6:0 arányban.

Osborn 199 cm-t ugrott. Dublinból jelentik: Az ir olimpiász második napja már Amerikáé volt, Osborn, az olimpiai dekalton bajnok és Kinsey, a gátfutóbajnok, sorra nyerték a versenyeket. A miting nagy eseménye Osborn 199 cm-es magasugrása volt. Osborn Párisban tudvalevően kétszer versenyzett a magasugrásban. A bajnokságot folyó küzdelemben 198 cm-t, a dekaltonban 197 cm-t ugrott. A második nap eredményei: 110 méteres gát: 1. Kinsey (Amerika) 15.4 mp. 2. Porritt (Uj-Zéland). Távlugrás, helyből: 1. Osborn 327 cm. 2. Winter Ausztrália (a hármassugrás olimpiai bajnoka) 315 cm. Hármassugrás, helyből: 1. Osborn 1052 cm. 2. Winter 999 cm. Kalapácsajítás: 1. Mc Grath, Amerika (a kalapácsajítás olimpiai bajnoka) 5118 cm. Magasugrás: 1. Osborn 199 cm. 200 méter: 1. Carr, Ausztrália 22.2 mp. 2. Porritt, Uj-Zéland.

Menetrendváltás a Novisad-Vukovár helyi hajóközlekedésben.

Augusztus hó 17-től a „Napred” gőzös a novisad-vukovári vonalon és vissza naponta, tehát hétfőn is közlekedik szerda kivételével. 6169

Mozitulajdonosok!

A filmtechnika utolérhetetlen remeke

A NIEBELUNGOK

A minden képzeletet felülmúló

QUO VADIS?

5901

Hazald Lloyd első teljes burleszkjei HARRY PIEL, HARRY LIEDTKE, „HENNY PORTEN” filmjei

a novisadi BALKAN filmvállalatnál már leköthetők.

Artisztikus gyermekfényképek Reményi-nél.

JUGOSLAVIJA

ALTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BACSMEGYEI FŐTELEPEI:

NOVISAD

Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA

Kr. Aleksandra 7.
Telefon 303

SOMBOR

Trg V. Stepanovića
Telefon 216

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1924. augusztus 19.

Berlin: deviza 52.4—52.3 milliárd márka; valuta 51.90—52.10 milliárd márka.
Bécs: deviza 8.71—8.80; valuta 8.70—8.80.

Prága: deviza 42.05—42.55; valuta 41.95—42.40.

Newyork: 124.50.

Beograd, augusztus 19. A mal ünnep miatt a tőzsde zárva volt.

Zürich, augusztus 19. Beograd 6.55, Newyork 530.50, London 24.04, Páris 28.77.50, Milánó 23.70, Prága 15.80, Budapest 0.0069.50, Bécs 0.0074.75, Bukarest —, Szófia —.

Budapest, augusztus 19. Értéktőzsde: Nyugodt a tőzsde. Nincs üzlet. Alig változtak az árak. — Tőzsdezárlat (ezer koronákban.)

Budapest, augusztus 19. Árutőzsde. A terménytőzsdén lanyhán indult az üzlet. A kereslet zárlatig tartózkodó volt, a kínálat emelkedett, főként kenyérmagvakban. Nyitáskor még 390.000 koronával ajánlották vidéki állomásokon a tiszavidéki búzát, vagyis 10—15.000 koronával alacsonyabban a tegnapi hivatalos zárlat árainál.

Az alacsony árak mellett sem volt vérvő, úgy hogy zárlatkor még jócskán kötöttek búzát. 417.000 K volt a buza legmagasabb ára budapesti paritásban, de volt kötés 412.500 K-val is.

A forgalom is szűk keretek között mozgott, alig kelt el a tőzsdeidő alatt 40—60 vagon buza.

Bankok: Angol-magyar 49, Bosny. agrár 55, Földhitelb. 285, Hazai 164, Szlavon jelz. 57, Lloyd-bank 8.5, Cseh iparb. 25, Magyar hitel 598, Osztrák hitel 195, Leszámitoló 84, Olaszbank 25, Keresk. bank 1320. — Takarékpénztárak: Belvárosi 27, Egyes. f.öv. 136, Ált. takaréki 140, Mektár 210, Pesti hazai 3820. — Biztosítók: I. Magy. Bizt. 9250, Fonciére 200, Jég 105. — Malmok: Back-malom 62, Borsod-miskolci 133, Concordia 38.5, I. pesti gm. 138, Gizella 55, Hungária 95, Király-malom 34.5. — Bányák és téglagyárak: Beocsini 1100, Borsodi 115, Szentlőrinci 63, Cement 68, Szászvári 387, Kohó 480, Istvántéglá 28, Kőb. gözt. 115, Drasche 215, Magnezit 2100, Aszfalt 65, Ált. közsémb. 3140, Salgó 603. — Nyomdák: Athenaeum 134, Franklin 82, Globus 32, Kunossy 7.25, Pallas 9.8. — Vasművek és gépgyárak: Coburg 45, Gróf Csáky 14.25, Gazd. gép 165, Fegyver 1440, Frankl 115, Ganz Dan. 3000, Ganz vill. 1550, Hofherr 146, Kistarcsai 44, Láng 127, Lipták 11, Ált. gépgy. 30, Magyar acél 265, Rimamurányi 122, Roessemann 62, Schlik 63. — Különtételek vállalatok: Ált. gázizzó 9.05, Ált. légszesz 540, Baróti 2.8, Délicukor 550, Iz-zó 690, Horvát cukor 950, Részvényserf. 305, Temesi szesz 200, Fővárosi sör 40, Östermelő 230. — Fairpari vállalatok: Marcurfa 2.7, Guttman 1260, Hazai fa 145, Honi fa 7.5, Malomsoky 6, Ofa 550, Szlavonia 84, Nasici 2450. — Közlekedési vállalatok: Adria 1030, Köz-uti 50, Déliavasut 68, Mftr 285, Nova 159, Államvasut 525, Tröszt 146.

Chikágói gabonátőzsde, hétfő: Buza 60 librás szept. 130, buza 60 librás december 135, buza 60 librás májusra 141. Tengeri 56 librás szept. 122, tengeri 56 librás dec. 118, tengeri 56 librás máj. 119. Zab 32 librás szept. 53, zab 32 librás decemberre 56. Rozs 56 librás szept. 93, rozs 56 librás dec. 98.

Newyorki gabonátőzsde, hétfő: Buza őszi vörös 60 librás 144, buza őszi kemény 144, tengeri 46 librás 136, liszt sp. w. cl. 196 librás 580—630. — Az irányzat tartott.

NYILTTÉR.

SENAT GRADA SUBOTICE

Oglas.

Senat grada Subotice stavlja do znanja da će 28-og avgusta 1924. god. prepodne u 11 sati održati

Jeffimbu

u gospodarskom odelenju (gr. kuća, II. sprat br. 129) za liferovanje slame za gr. potrebu nužno oko 12-16000 k'g.

1. Liferovana slama mora biti sasvim čista, suva bez ikakvog neugodnog mirisa žitna ili zobna.
2. Dužan je poduzetnik stalno liferovanje po naredbi u okviru 48 sati označenu količinu na označeno mesto u gr. skiadište obaviti.
3. Poduzetnik je dužan pri jeftimbi jamčevinu u polog položiti, koja ima biti 10% plaćajuće svote.

Ostali uslovi mogu se u gospodarskom odelenju pod zvaničnim satima, vodnosno pri jeftimbi doznati. Subotica, 11-og avgusta 1924.

6199

Gradski Senat

Broj. 131.-s. c. 1924.

Dražbena objava

Potpisani kr. sudski izvršilac na osnovu §. 102-zak. čl. LX. iz 1881. god. objavljuje da će se usljed odluke Broj. Gn. 1035/2-1924. kr. suda u Odžacima na korist ovršioa Jovana Kujer iz Odžaka zastupanoga po advokatu Dr. Nikole Schutza iz Odžaka protiv ovršenika iz B. Brestovca radi namirenja tražbine od 1919 Din. 75 para i pp. prodati na javnoj dražbi pokretnine upisane u zapisniku plenidbe na Broj. Gn. 1035/2-1924. i procenjene na 41.000 Dinara: čoja, somota i ceuga.

Dražba će se održati dana 30. avgusta 1924. god u 10 sati pre podne u opštini B. Brestovac.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar u smislu §. §. 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881. god.

U Odžacima, 2. avgusta 1924. god.

6195

Jovan Vaci
kr. sudski izvršitelj.

OKRUŽNI SUD U VELIKOJ KIKINDI

G. br. 757/1924.

Oglas.

Okružni sud u Vel.-Kikindi kao trgovački sud sa sudijom Dr. Petrom Bojanićem kao nagodbenim sudijom, daje na znanje, da je po molbi jedinog člana protokolarne firme Makse Gergelji i dr. iz Nove-Kanjiže (okrug Novokanjiški) a na osnovu naredbe o prinudnoj nagodbi van stečaja, pokrenut postupak radi prinudne nagodbe van stečaja nad celokupnom imovinom protokolarne firme Makse Gergelji i drug kao i Makse Gergelja lično.

Za nagodbenog upravitelja postavljen je Mavro Šiler bankovni direktor iz Nove-Kanjiže.

Sud poziva sve verovnike firme Makse Gergelji i dr. da pod pretnjom zakonskih posledica predviđenih u čl. 42 spomenute naredbe, najkasnije do 16. septembra 1924. godine prijave ovom sudu svoja potraživanja u smislu člana 28 iste naredbe.

Kočište za negodbenu raspravu se zakazuje za dan 20. septembra 1924. g. u 9 sati pre podne sobi br. 13 ovog suda.

Pravno dejstvo nagodbenog postupka počinje sa danom 12. avgusta 1924. g.

Bilni sadržaj ponude jeste: Verovnicima dužnik 25 % dugovane svote, plativo u roku od 90 dana od dana rešenja molbe za prinudnu nagodbu bez kamata i bez troškova.

Velika-Kikinda 12. avgusta 1924. godine.

Dr. P. Bojanić s. r.
sudija.

6153

Zadruga Gornjo-Bačkih Gostioničara u Subotici.

Poziv

Meghivó

Zadruga naša 27-og avgusta 1924. g. posle podne u 3 sata vanrednu će glavnu skupštinu držati u prostorijama Udruženje Gornjo-Bačkih Gostioničara Senčanski put br. 18. na koju članove ovim putem pozivamo.

Predmet: Likvidiranje zadruge.

Szövetkezetünk 1924. évi augusztus hó 27-én délután 3 órákor ülést tart a Vendéglősök egyesületi helyiségében Senčanski put broj 18., melyre a tag urakat ezuton meghívjuk.

Tárgysorozat: A szövetkezet likvidálása.

Subotica, dne 19. avgusta 1924. g.

Likvidacioni odbor.

6210

SVÁJCI SZITASELYMEK SVÉD GOLYÓSCSAPÁGYAK

Kaphatók:

Kemény Gyula műszaki cégnél Subotica

TELEFON: 29.

2240

Hirdetmény.

A mali-idjoši (Kishegyes) róm. kath. hitközség nyilvános árlejtést hirdet a templom javítására és fedésére. A javítás és fedés munkadíjára kb. 150.000 dinár van előirányozva.

A költségvetés, valamint az árlejtés részletes feltételei a plébániai hivatalban tekinthetők be minden nap f. hó 31-ig.

Az árlejtés f. hó 31-én délután 3 órakor kezdődik.

Mali-Idjoš, 1924. aug. 16.

6148

Róm. kath. hitközség.

Hirdetmény.

Bács-Petrovoszelői Állami Iskolaszék 1924. augusztus 27-én d. e. 8 órakor a község házában újbóli árlejtésén kiadja az iskolai épületek javítási munkálatait. A költségvetés összege: 52.891 dinár 80 para. Az árlejtésen csak oly vállalkozók vehetnek részt, akik az Építésügyi Minisztériumtól közmunkák végzésére jogosítványt nyertek.

A költségvetés és a feltételek az iskolai igazgatóságnál tekinthetők.

Áll. Iskolaszék 1924. augusztus 16-án megtartott gyűléséből.

6198

Od kr. sudskog izvršitelja Aleksandra Djurkovića u Novoj Kanjiži.

Izvršni br. 94 1924

Ponovni oglas dražbe.

Potpisani kr. sudski izvršitelj ovim oglasava, da je na osnovu rešenja nkanjižkog kr. sreskog suda br. 2111/1923. u korist po Dr. Mihajlo Bodnar advokata iz nkanjiže zastupljenog žena Josifa Steiner ovrhovoditelja radi 880 din. i pripadaka određeno ovrhe zapljenute pokretnine u vrednosni 50.000 din. na osnovu rešenja novokanjižkog kr. sreskog suda broj G. n. 651/1924. dalji postupak je odredio, dražba u korist ovrhovoditelja, na licu mesta, to jest u opštini B. Arandjelovo kod kuće ovršenika rok: 2-og septembra po podne 3 sati t. g. kojom prilikom će se zapljenute pokretnine kao: nameštaj gostionice i t. d. po §§. 107. i 108. čl. LX. 1881. god. najvećoj ponudi za gotov novac, eventualno ispod vrednosti na javnoj dražbi prodati.

Nova-Kanjiža, dne 8. avgusta 1924. god.

6197

Aleksandar Djurković
kr. sudski izvršitelj.

Löwy Testvérek divatáruháza Subotica

Fő-tér. - Telefon 107.

SZÖVETEK
SELYMEK
VÁSZNAK

ZEFIREK

EPONCHEOK
GRENADINOK

BATTISTOK

SATINOK

FÜGGÖNYÖK

SZTOROK

DIVÁNY-

és ÁGYTERITŐK

SZŐNYEGEK

6112

ROGAŠKA SLATINA

EZEELŐTT

ROHITSCH-SAUERBRUNN DÉLSTYRIA

228 méter (JUGOSZLÁVIA) Vasut állomás

STYRIA-GYÓGYFORRÁS

Gyógyít kron. gyomorkatarrust, székszorulást, vese, máj-bajokat, anyagcserezavarokat, légzőszervek katarrusait

TEMPEL-FORRÁS

Szénsavban nagyon dus, emésztést és anyagcserét könnyítő asztali gyógyszerital

DONATI-FORRÁS

Anyaga nemében páratlan összetételű gyógyforrás. Javalva: kron. bélkatarrus, epekő, zsírosodás, kőszvény, cukorbetegség ellen.

Fürdőszезон: május—szeptember

Télisезон: november—március

Legerősebb természetes magnesium-glaubersó források. Legmodernebb fürdőberendezések. Szénsavak. Fenyő- és napfürdők, gőz- és meleg légfürdők, elektromos fény- és kádfürdők. Inhalátorium. Vizgyógyintézet, gyógygimnasztika. Hegyiforrású ivóvizek. Konyha. Te-kurák. Teljes kényelem. Felvilágosítással szolgál: 6157

Fürdőigazgatóság Rogaska Slatina

„PRIMARIUS“

Vegyészeti Iparművek műszaki osztálya vállalja saját gyárakban gyártott „PRIMARIUS“ bőrlémezekkel való fedést, régi zsindegy tetőfedést, tetőlemezekkel való átfedését. — „PRIMARIUS“ bőrlémez hosszú évek múlva is vízhatlan és rugalmas marad, semmi kezelést nem igényel, nem kell kátrányozni, ezen lémez befedésével időt, pénzt és munkát takarít meg. — Saját érdekében csakis „PRIMARIUS“ bőrlémezt fogadjon el, mindenütt kell, hogy kapható legyen és ahol nem volna, forduljon közvetlen a gyárhoz: Subotica, Majšanski vinograd 137. Telefon 885. Ezen „PRIMARIUS“ bőrlémez legnagyobb vihartálló, a legjobb minőségű, minden más gyártmányt felülmúl. — A „PRIMARIUS“ vegyészeti gyár nem csinál reklámmot, hanem saját érdekében cselekszik mindenki, ha ezt a bőrlémezt vásárolja.

6140

Kávéház és étterem

Beograd központjában, új épületben, megfelelő mellékhelyiségekkel, teljes kávéházi berendezéssel betegség és elköltözés miatt

olcsón eladó

A kávéház Beograd legélénkebb helyén fekszik, állandó látogatókkal és előfizetőkkel.

Felvilágosításokkal szolgál

„Kolumbo“ ügynökség Beograd,
Skopljanska 3. Eskontna Banka palotája.

6110

Az Eskontna i Pučka Banka d. d. subotical pénzügyintézet felvesz három gya-kornokot a szerb-horvát és magyar esetleg a német nyelv teljes tudásával. Ajánlatok az érettségi bizonyítvány csatolásával az intézet igazgatóságához intézendők. Ugyancsak szüksége van nevezett intézetnek egy irni-olvasni tudó intelligensebb fiatal hivatalosoljára.

6044

„ATLAS“ d. d. butorgyár, Novisad,

a gyár átalakítása miatt jelenlegi hálószoba és ebédlőbutorkészletét előállítási áron eladja nagyban és kicsinyben elsőrendű kivitelben.

6095

HÁZASSÁG

23 éves, szép, magas barna fiú vagyok. Érettségi-zett. Vagyonom 50 hold föld. Feleségül vennék egy szolid, kedves szép urileányt, ki legalább hozzámillió hozományjal rendelkezik. Leveleket »Szébb lesz mint volt«. Diszkréciónal bízva. 6207

Házasságközvetítési ügyben méltóztatnék lapunkra való hivatkozással bizalommal Faragó Jenő elismerten urt és diszkrét, előkelő irodájához fordulni. Budapest, Népszínház utca 16. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés. Megbízások Jugo-szláviából. Romániából, Szlovénkórból és Magyarországból. 5722

Házasságot legjobb körökbe diszkréten elintéző Közvetítő-iroda Subotica, Agina ulica 11. 5999

Beiratkozás

Andrijasevics tanár beogradi magángimnáziumába szeptember 4., 5. és 6-án. A gimnázium hatosztályos. Beiratkozhatóak fiú- és leánygyermek. A tanulók száma 1-1 osztályban 10-15, ami az eredményt nagyban befolyásolja, mert a tanítás tejesen egyéni. A tanulók az év végén nem vizsgáznak, hanem az elért eredmény alapján léphetnek felsőbb osztályba. Az iskola bizonyítványai az állami gimnáziumok bizonyítványaiával egyenlők. (Az iskolát a közoktatásügyi miniszterium 1923. március 10-én nyilvánossági joggal ruházta fel.) Tanulmánydíj 500 dinár. Felvilágosításokkal szolgál az igazgató. (Beograd, Danišićeva ul. 8.) Internátussal egyelőre nem rendelkezik, de néhány beogradi tanári családnál a növendékeknek hely biztosítva.

FOGLALKOZÁS

Társ kerestetik jólmenő péküzlethez 10.000 dinárral: Zettl Stefan pékmester Stara-Kanjiža, Zmaj Jovanović ul. 46. 6172

Almolnári állást keres több évi gyakorlatot bíró 47 éves kiscsaládu molnár mielőbbi belépésre. Ajánlatokat fizetés megjelölésével Barta István almolnár. Bács-Tonola kér. 6160

HELYISÉG

a város közepén, utcai, alkalmas divatszalonnak, varróműhelynek vagy irodának **Á T A D Ó.** Cim a kiadóban.

Botos ispánnak ajánlkozok egy középkorú ember, ki abban járatos. Leveleket Molnár könyvkereskedésbe Senta. 6162

Gyógyszerész-gyakornoknak, ki már recepturában járatos, felvételre ajánlkozok. »Pharmacia« jellegre a kiadóba. 6131

»Danica« industria cipela felvezet elsőrendű cipész-munkásokat, egy felsőrészkészítőt. 6200

Munkásnök, könnyű, tiszta, állandó munkára jó fizetéssel felvételnek Nyitray i Drug piactáskájának komótcipőüzletében V. Gajeva 63. (Bethlen-ucca).

Intelligente, deutsche Erziehlerin mit Jahreszeugnissen sucht Stelle, zu grösseren Kindern. Zuschriften an die Administration des Battes, unter »Versuch«. 6159

Gépészt keresek azonnali belépésre egy 60 HP compound kondenzátoros stabilgép mellé, ki a fűtést is vállalja. Állandó állást szeretők pályázhatnak. Fizetés megegyezés szerint. Gözmalom Branjin Vrh (Baranja) 6155

Komlószedők jelentkeznek azonnal Berger Jakab villanymalmában. Szedés csütörtökön, 21-én kezdődik. 6206

VÉTEL-ELADÁS

Házhely eladó. Cim a kiadóban. 6026

Eladó sajt és vajgyári felszerelés kannakkal. Cim a kiadóban. 6117

Vendéglő (Sentán, Juhász-féle) berendezéssel vagy anélkül, kocsibeszállással, 3 szobás lakással eladó. Értekezni ugyanott. 6115

Egy kitűnő prizmas látszó eladó. Cim a kiadóban. 6161

Olcson eladó daráló berendezés egy pár 42 colos kövel, Iványos Károly Paccsér. 6042

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdésekörökhöz válaszbélyeg mellékelendő.

Eladó pálinkafőző kazán, mozgó pálinkafőzőkazán, alig használt, 189 literes réz üsttel és hozzávaló teljes felszereléssel. Schwartz borkereskedő Szentai-ut 17 6076

Eladó 8 HP eredeti Hofherr magánjáró 54 colos körülvirűs Hofherr cséplővel, Hofherr elevátor és teljes felszereléssel és 6 HP magánjáró 48 colos körülvirűs Hofherr cséplővel, elevátor és teljes felszereléssel. Cim: Csapanka József Bács. 6166

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt tárgyak állandóan olcsón eladók. I. Bogovičeva (Kinizsi) ulica

Fizvelem! Fiuruha 250, 350, 450 dinár. Férfiöltöny Din. 680.—, 780.—, 880.—, Raglan Din. 700.—, 800.—, 900.—, Női és férfi koverkot és impregnált esőköppenyek és összes nyáriárúk olcsón kiadásítottanak Eisler Izsónál. Barátok temploma során. 6154

LAKÁST

KERESÉK két szoba konyhával november-decemberi beköltözésre. Cimeket a kiadóba kérek. 6033

Szönyeg keresek megvételre, használtat, 2,5x3,5 méretűt. Cim a kiadóban.

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

PRÓBASZÁNTÁS

Szerdán, e hó 20-án délelőtt 9—12 a FORDSON TRACTOR Stipić Bartulur szállásán a čantaviri uton próbaszántást végez. Vasutállomás: Verušić

Egy jó munkás cipészegéd állandó munkát keres. Cim: Süveges Illés Mali-Idoš. 6197

Jobb családból való nő, éves bizonyítvánnyal házvezetést vállal magános földbirtokos urnál, vagy urinónél, szeptember elsejére. Ajánlatokat Pallas hirdető-irodába kérek. Subotica, Kujudžićeva ul. 4. 6178

Irodakisasszony német és magyar gép- és gyorsíró alkalmazást nyer Automobil keresk. vállalatnál. Jelentkezni lehet Zentai János és fia cégnél. 6193

Malommunkások és kocsiok felvételnek a Bergermalomban. 6054

Okl. gazda vállalna közép vagy kisebb mezőgazdasági birtokot fix adminisztrációs kezelésre. Tulajdonos részére jobb mint a bérlet. Jó ajánlatokkal és megfelelő biztosítékkal rendelkeznek. Cim a kiadóban. 6184

2 vagonos malom keres

azonnali belépésre alacsony és magas nyomású gőzgépek kezelésében feltétlen jártassággal bíró ügyes és művelt

fő gépészt

Ajánlatok »Export« jellegre a kiadóba kéretnek. 6190

TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65.

a „ZORKA“

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőtében:
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgalic, Vaszgalic, Glaubersó, Calcionalt Sulfat

a „SHELL-COMPANIE“ képviselőtében:

„SHELL“ gépolaj, „SHELL“ hengerolaj, „SHELL“ padlóolaj, „SHELL“ nyersolaj (motorolaj) „SHELL“ benzín, „SHELL“ petroleum.

Művésziesen kidolgozott elefántsonkereszt, hosszú ezüst láncsal. eladó. Cim a kiadóban.

Magánjáró benzín vagy petróleum motort keresek megvételre. 5 lóerős. Horváth János géplakatos, Murska-Sobota. (Prekmurje). 6202

PAPLANOK

ROUGE
CLOTTE
SATIN
MODERN

Különleges paplankészítmények tollal töltve.

Zagrebačka Industrija
POPLUNA

M. Jungwirth i Drug
Zagreb, Gajeva ul. 23. 6022

Eladó Subotica leendő kertvárosa centrumában egy családi lakóház 523 □-öles telekkel, sok szép gyümölcsfák- és kis díszkerttel. 2 szoba, konyha, kamra, nyári konyha stb. mellékhelyiség és épületekkel. Cim a kiadóban. 6185

Fakereskedésnek alkalmas lakóház nagy udvarral eladó, esetleg kiadó a Sentai-uton. Cim a kiadóban. 6182

Sentán Bergel Lajos-féle ház nagy udvarral és gazdasági épületekkel, ugyanott 2 strábkocsi eladó. Bergel Jakab. 6163

Butorozott szobát konyhával keres egy gyermekmentelen házaspár. Cim a kiadóban.

Butorozott szoba szeptember 1-re kiadó. I., Stosova ul. 8. 6201

Téli szalámi

I. rendű kg.-ja 96 dinár. Téli vágású füstölt salonna és zsír, valamint a legjobb lentes árúk, lamarha-, borjú- és sertéshusok nagyban és kicsinyben kaphatók.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Olcsóbbak a piaci áraktól!!!

Üzlet a városházban, a volt hatósági huszék, zenedével szemben

SZABADOS, hentes

R. U. R. Rossum's Universal Robots. Capek Károly szenzációs sikerű utopisztikus drámája könyv alakban megjelent és kapható a Kurir könyvtárasztó vállalatnál Suboticán 70 dinárért. 6149

Butorozott szoba, lehetőleg a beltéren kerestetik. Cim Meisl cégnél. 5135

Kiadó fűszerüzlet berendezéssel és áruval együtt, azonnal átvehető. Ugyanott egy nagy műhelyhelyiség kiadó. Cim: III., Heccegovačka ul. 26. 6194

Pince, száraz, nagy, beltéren kiadó. Cim a kiadóban. 6187

UJ HÁZ ELADÓ BEOGRADON

(Welfart szerződés mellett)

1000 m²-es telek, modern 3 szobás lakás szőlőskerttel stb. Évi jövedelem 33.000 dinár Csak készpénzért. — Ajánlatok a Bácsme gyei Nap ó kiadóhivatáiba 6150 szám alatt.

Butorozott szoba egy esetleg két fiatalember részére kiadó. I., Toplička 17. 6189

Butorozott szoba kiadó. — Cim a kiadóban. Megtekinthető délután. 6183

Elsőrendű használt

boroshordók

lager és transport eladók.

Érdeklődni Frankopanska 1 6205

Irodának és lakásnak alkalmas 2—3 szobás helyiséget, esetleg butorozva, keresek a város belterületén. Erényi mérnök. Bárány-szálló.

Sürgősen eladó új haló ebédli, íróasztal, hintaszék, előszobafal, vaságy, gyermek-kocsi, antiküör, festmények. Langné Agina ul. 11. 6216

Két-három diáklányt teljes ellátással szeptember 1-re felveszek. Cim: Paje Dobanovačkog ul. 28. 6181

RAKTÁRON

KERAMITLAPOK, GIPSZ, CHAMOTTÉGLA és LISZT

ÁRPÁDFY JENŐNÉL

SUBOTICA, PAJE DOBANOVAČKOG UL